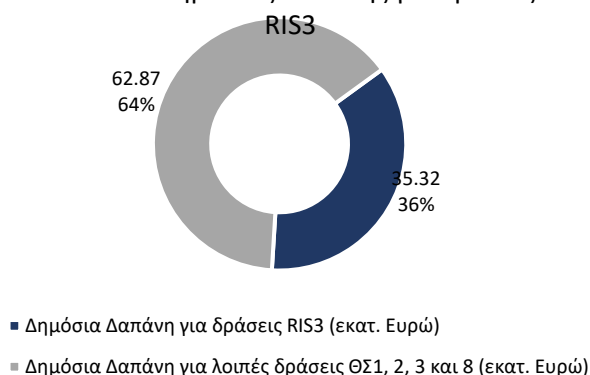

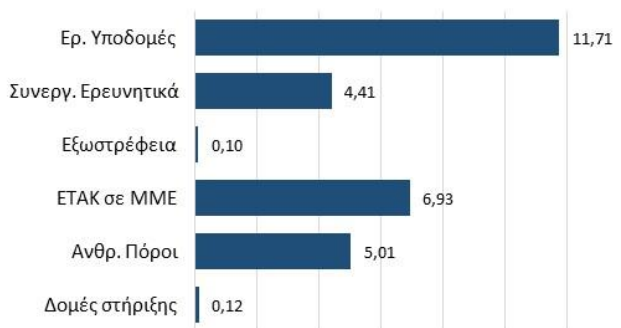
ΗΠΕΙΡΟΣ

Ποσοστό Δημόσιας Δαπάνης για δράσεις

Το σύνολο της Δημόσιας Δαπάνης (ΔΔ) που συμβασιοποιήθηκε από το ΠΕΠ Ηπείρου 2014-20 για δράσεις που είναι άμεσα συμβατές με τους στόχους της ΠΣΕΕ ανήλθε σε **€35,3 εκατ.€**, ήτοι το 67 % του συνόλου της ΔΔ των Θεματικών Στόχων 1, 2, 3 και 8, εξαιρουμένων των δράσεων ενίσχυσης της ρευστότητας των ΜμΕ λόγω Covid. Εάν συνυπολογιστούν και οι τελευταίες, τότε η αναλογία υπολογίζεται στο **36%**.

Μίγμα Πολιτικής RIS3 (Δημ. Δαπάνη, εκατ. Ευρώ)

Η πρώτη έκδοση του ΠΕΠ προέβλεπε την ενεργοποίηση **10** εργαλείων πολιτικής προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ. Μέχρι τα μέσα του 2023 είχαν ενεργοποιηθεί 6 απ' αυτά (60%) μέσω **9** προσκλήσεων. Το σημαντικότερο, με όρους Δημόσιας Δαπάνης, αφορούσε σε ενίσχυση των ερευνητικών υποδομών (33%). Το ΕΠ15-“Κίνητρα για την απασχόληση νέων πτυχιούχων” καταγράφεται ως καινοτόμα σε περιφερειακό επίπεδο δράση.

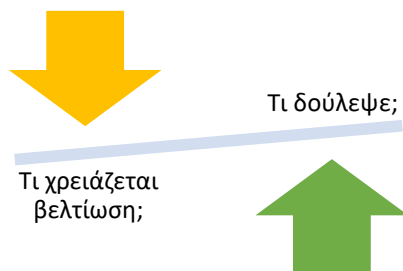
1^ο επίτευγμα

- Πολύ ικανοποιητική εφαρμογή της ΔΕΑ

2^ο επίτευγμα

- Υψηλή σε όρους κόστους ενεργοποίηση δράσεων για ανθρώπινους πόρους

Η ΔΕΑ εφαρμόστηκε με επιτυχία στην Ήπειρο καλύπτοντας το σύνολο των τομέων προτεραιότητας που είχαν αναγνωρισθεί. Τα ευρήματά της ενσωματώθηκαν στο αναθεωρημένο Σχέδιο Δράσης της ΠΣΕΕ. Εν μέρει η ΔΕΑ επηρέασε και το περιεχόμενο – στόχευση κάποιων προσκλήσεων καθώς πραγματοποιήθηκαν δράσεις διαβούλευσης πάνω σε προσχέδια προσκλήσεων πριν την τελική τους διαμόρφωση.

Σε γενικές γραμμές η εξειδίκευση των ΕΠ, όπως αποτυπώνεται από τις προσκλήσεις και τις επιλογές του ΠΕΠ καταδεικνύει μια συνεχή διαβούλευση με τους τοπικούς φορείς. Στοιχείο το οποίο μπορεί να συσχετιστεί με την σχετικά υψηλή ενεργοποίηση εργαλείων της ΠΣΕΕ στο Πρόγραμμα. Το ΠΕΠ δεν μπόρεσε να ενεργοποιήσει τις προβλεπόμενες δράσεις cluster.

ΜΙΓΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Από την ΠΣΕΕ στο ΠΕΠ

Στον καθορισμό των προτεραιοτήτων καινοτομίας και έρευνας για την Περιφέρεια Ηπείρου στο πλαίσιο της ΠΣΕΕ 2014-2020 ελήφθησαν υπ' όψη δεδομένα και εισροές από την ανάλυση περιβάλλοντος και την συνεπακόλουθη ανάλυση SWOT, το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας Ηπείρου και οι προτάσεις τομεακής πολιτικής της ΓΓΕΤ για την Έρευνα και Καινοτομία στο πλαίσιο προετοιμασίας του ΣΕΣ 2014-2020 (Μάιος 2013).

Στη Στρατηγική εντοπίζονται τέσσερις περιοχές Έξυπνης Εξειδίκευσης για την περιφέρεια Ηπείρου:

1. Ο αγροτικός τομέας και η μεταποίηση,
2. Η βιομηχανία της εμπειρίας (τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργική βιομηχανία),
3. Η ακαδημαϊκή κοινότητα (ΑΕΙ – ΤΠΕ) και νέα επιχειρηματικότητα,
4. Ο τομέας της υγείας - ευεξίας.

Παράλληλα, οι δράσεις της ΠΣΕΕ σε αυτές τις τέσσερις θεματικές περιοχές εξειδίκευσης υποβοηθούνται από οριζόντιες τεχνολογικές αναβαθμίσεις που αφορούν καθαρές «πράσινες τεχνολογίες», ΤΠΕ, μεταφορές και logistics, το λιανεμπόριο και χονδρεμπόριο, το ανθρώπινο δυναμικό και τη νεανική επιχειρηματικότητα και διεθνείς / διασυνοριακές συνεργασίες.

Για την προώθηση της διαδικασίας της επιχειρηματικής ανακάλυψης, συγκροτήθηκαν τον 10^ο του 2015 τέσσερις ομάδες εργασίας του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας σε αντιστοίχιση με τις παραπάνω θεματικές προτεραιότητες. Μετά την κατάθεση των εισηγήσεων των Ομάδων που επικοινωνήθηκαν σε διημερίδα διοργανώθηκαν και εννέα θεματικά εργαστήρια σε τρεις ενότητες: α. Αγροδιατροφή (Ζωική Παραγωγή, Φυτική Παραγωγή, Αλιεία – Υδατοκαλλιέργειες), β. ΤΠΕ και Νεανική Επιχειρηματικότητα (Δομές Υποστήριξης Επιχειρηματικότητας, Νέα Επιχειρηματικότητα – ΤΠΕ – Πόλεις, Έρευνα – Επιχειρηματικότητα – Ανθρώπινο Δυναμικό), και γ. Βιομηχανία της Εμπειρίας (Τουρισμός και Ψηφιακές Εφαρμογές, Εναλλακτικός Τουρισμός και Branding, Πολιτιστική Δημιουργία και Συνεργατικοί Σχηματισμοί).

Στο κείμενο της ΠΣΕΕ παρουσιάζεται η λογική της παρέμβασης ανά δράση για καθεμία από τις τέσσερις περιοχές εξειδίκευσης χωρίς να γίνεται αντιστοίχιση προτεραιοτήτων της προτεινόμενης στρατηγικής με τους Θεματικούς Στόχους και τις Επενδυτικές Προτεραιότητες των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020. Στο Σχέδιο Δράσης πραγματοποιείται, στα πλαίσια της λογικής της παρέμβασης, αντιστοίχιση των προτεινόμενων δράσεων με τη χρηματοδότηση από όλα τα ταμεία (ΠΕΠ, ΕΠΑΝΕΚ, ΠΑΑ, ΕΠΑΛΘ, ΕΠΑΝΑΔ) ανά περιοχή εξειδίκευσης χωρίς να γίνεται χρηματοδοτική κατανομή.

Οι θεματικές προτεραιότητες που επιλέχθηκαν από την ΠΣΕΕ είχαν κλαδικό χαρακτήρα, παρά το γεγονός ότι στην επιλογή των κύριων στρατηγικών κατευθύνσεων έγινε αναφορά και σε οριζόντιες δράσεις βελτίωσης των περιφερειακών ικανοτήτων σε θέματα καινοτομίας. Οι στόχοι που διατυπώνονται στο κείμενο του ΠΕΠ είναι απόλυτα συμβατοί με την στόχευση της ΠΣΕΕ, εκτός από την στόχευση του ΘΣ8 («Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού») για τον οποίο δεν γίνεται αναφορά στο κείμενο της ΠΣΕΕ αλλά ούτε και στο Σχέδιο Δράσης.

Διάρθρωση του Μίγματος Πολιτικής στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται η αντιστοίχιση των προτεινόμενων δράσεων, που είχαν προβλεφθεί στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ Ηπείρου και τον ειδικό στόχο που αυτές εξυπηρετούσαν, με τα Εργαλεία Πολιτικής της τυπολογίας που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης.

Πίνακας 1 Διάρθρωση του μίγματος πολιτικής στην αρχική έκδοση του ΠΕΠ Ηπείρου.

Εργαλείο Πολιτικής	Προτεινόμενες Δράσεις ΠΕΠ	Ειδικός Στόχος ΠΕΠ (Επενδυτική Προτεραιότητα)
ΕΠ3 Επενδύσεις σε υποδομές Μεταφορές Τεχνολογίας και Καινοτομίας	Υποστηρικτικοί μηχανισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα	Αύξηση των καινοτόμων ΜΜΕ στους τομείς της RIS3 της Περιφέρειας (3α)
ΕΠ5: Συνεργατικά Έργα ΕΤΑΚ	Ενίσχυση των συστάδων και συνεργασιών μεταξύ του ερευνητικού τομέα και των επιχειρήσεων	Ανάπτυξη των συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων της Περιφέρειας (1β)
ΕΠ8: Υποστήριξη επιχειρηματικών επενδύσεων για την υιοθέτηση καινοτομιών	Υποστήριξη ΜΜΕ (νέων ή υφιστάμενων) για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών	Αύξηση των καινοτόμων ΜΜΕ στους τομείς της RIS3 της Περιφέρειας (3α)
	Ενίσχυση των ΜΜΕ για επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού	Στήριξη της δημιουργίας και της επέκτασης προηγμένων ικανοτήτων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών (3c)
ΕΠ9: Ενίσχυση ικανοτήτων για καινοτομία στις επιχειρήσεις	Ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών από τις ΜΜΕ	Αύξηση προσφοράς και ζήτησης για προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ στην τοπική επιχειρηματικότητα (2β)
ΕΠ11: Διεθνοποίηση επιχειρήσεων	Υποστήριξη οργανωτικής καινοτομίας και εξωστρέφειας στις ΜΜΕ	Βελτίωση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ της Περιφέρειας (3b)
ΕΠ12: Ψηφιακή αναβάθμιση επιχειρήσεων	Ενίσχυση της ζήτησης υπηρεσιών ΤΠΕ από τις τοπικές ΜΜΕ	Αύξηση προσφοράς και ζήτησης για προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ στην τοπική επιχειρηματικότητα (2β)
ΕΠ13: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινων πόρων για την έξυπνη εξειδίκευση	Υποστήριξη εργαζομένων και επιχειρηματιών για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον που δημιουργείται από την εφαρμογή της RIS3	Ενίσχυση της ικανότητας εργαζομένων και επιχειρήσεων για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον της έξυπνης εξειδίκευσης (8v)
ΕΠ15: Κίνητρα για την απασχόληση ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα	Προγράμματα απασχόλησης ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής για την περιφερειακή οικονομία	Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα (8i)

Εργαλείο Πολιτικής	Προτεινόμενες Δράσεις ΠΕΠ	Ειδικός Στόχος ΠΕΠ (Επενδυτική Προτεραιότητα)
ΕΠ16: Υποστήριξη τοπικών οικοσυστημάτων καινοτομίας	Δράσεις ενίσχυσης φορέων για την ανάπτυξη αριστείας μέσα από την υποστήριξη της δικτύωσης ερευνητικών φορέων	Βελτίωση του βαθμού δικτύωσης των ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας με τον ελληνικό και διεθνή χώρο (1a)

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από ανάλυση κειμένων της έκδοσης 1.3 του ΠΕΠ Ηπείρου.

Από τα προτεινόμενα εννέα εργαλεία πολιτικής, όπως αναλύεται παρακάτω, ενεργοποιήθηκαν τελικά μόνο τα έξι (υλοποιήθηκαν τα 5).

Ενεργοποίηση Εργαλείων Πολιτικής

Γενική εικόνα

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το ύψος της χρηματοδότησης για τους ΘΣ που ενδιαφέρουν την παρούσα (ΘΣ1,2,3 και 8) στην αρχική και πλέον πρόσφατα αναθεωρημένη και ισχύουσα έκδοση του ΠΕΠ Ηπείρου.

Πίνακας 2 Εξέλιξη χρηματοδότησης επιλεγμένων Θεματικών Στόχων ΠΕΠ Ηπείρου (σύνολο προϋπολογισμού ΔΔ σε Ευρώ)

Θεματικός Στόχος	Έκδοση 1.4	Έκδοση 6.1	Μεταβολή
ΘΣ1	10.000.000	9.500.000	-5,00%
ΘΣ2	9.038.948	8.538.948	-5,53%
ΘΣ3	24.725.019	55.231.039	123,38%
ΘΣ8	3.188.195	7.188.195	125,46%
ΣΥΝΟΛΟ	46.952.162	80.458.182	71,36%

Πηγή: Κείμενα ΠΕΠ Ηπείρου

Η σημαντική αύξηση στον προϋπολογισμό της Δημόσιας Δαπάνης για τον ΘΣ3 οφείλεται στην πολιτική ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των δυσμενών συνθηκών που επέφερε η πανδημία COVID-19. Το ΠΕΠ Ηπείρου επέλεξε την μεταφορά πόρων από διάφορους ΘΣ στον ΘΣ3 και δευτερευόντως στον ΘΣ8. Παράλληλα στο πλαίσιο αυτό μεταφέρθηκαν 33.257.216€ (Ενωσιακής Στήριξης - ΕΤΠΑ), 41.571.519€ Δημόσιας Δαπάνης από το ΕΠ Ήπειρος στο ΕΠ Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας σε επίπεδο ΕΣΠΑ η οποία διέπεται από την λογική πλήρους εκμετάλλευσης της ευελιξίας που επιτρέπει ο κανονισμός για τη μεταφορά πόρων μεταξύ ΕΠ και Ταμείων με όριο τις κατανομές του έτους 2020.

Επιπλέον, καταγράφεται αύξηση στον ΘΣ8 που προκύπτει από τη μεταφορά πόρων από τον ΘΣ9 με την παραδοχή του πρόωρου «κλεισίματος» των κοινωνικών δομών του ΕΚΤ που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΘΣ 9 και μεταφορά της χρηματοδότησής τους από 01.01.2022 στην επόμενη ΠΠ 2021-2027.

Οι μικρές μειώσεις του προϋπολογισμού στους ΘΣ1 και ΘΣ2 πραγματοποιήθηκαν μετά τη 2η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ Ήπειρος 2014-2020. Για τον ΘΣ1, η επενδυτική προτεραιότητα 1a τελικά δεν ενεργοποιείται καθώς η πρόκληση της μεταφέρεται στη νέα προγραμματική περίοδο και άρα αφαιρούνται οι πόροι της ενώ στον ΘΣ2 μειώνονται οι πόροι της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2c λαμβάνοντας υπόψη την πορεία υλοποίησης των ενταγμένων έργων και τις εκτιμήσεις για την ολοκλήρωσή τους με βάση Σχέδιο Δράσης για το «κλείσιμο» του Προγράμματος.

Σύμφωνα με τη 2η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ Ήπειρος 2014-2020 (REMACO Management Consultants, 2021: 123) η πρόοδος των παρεμβάσεων του ΑΠ 1 (ΘΣ1, 2 και 3) επηρεάστηκε από πολλούς παράγοντες μεταξύ των οποίων ήταν (1) οι δυσχέρειες που παρουσιάστηκαν στην υποχρεωτική εφαρμογή του ΠΣΚΕ, οι οποίες επηρέασαν σημαντικά την πρόοδο υλοποίησης των δράσεων κρατικών ενισχύσεων των ΘΣ 1, 2 & 3, (2) η καθυστέρηση ενεργοποίησης των παρεμβάσεων των ΘΣ 1 και 2 εξαιτίας των σχετικών αιρεσιμοτήτων και αυτοδεσμεύσεων, (3) η περαιτέρω επιβάρυνση ενεργοποίησης παρεμβάσεων του ΘΣ 2 από την εφαρμογή της νέας διαδικασίας εξέτασης τους και της έγκρισης τους από τη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Πολιτικής, η οποία ως νέα δομή, χρειάστηκε ένα σημαντικό χρονικό διάστημα για να οργανώσει τη λειτουργία της και να στελεχωθεί, ώστε να ανταποκρίνεται εγκαίρως στα σχετικά αιτήματα των φορέων, (4) οι νομικής μορφής δυσκολίες που παρουσιάστηκαν στη διαδικασία επιλογής Ενδιάμεσου Φορέα, και (5) η θέσπιση του νέου κανονιστικού πλαισίου για τα Χρηματοδοτικά Εργαλεία της περιόδου 2014-2020 και οι ενέργειες που απαιτήθηκαν για την επικαιροποίηση των ex-ante αξιολογήσεων τους, καθυστέρησαν την έναρξη εφαρμογής τους.

Ο Πίνακας 3 δίνει την κατάσταση της ενεργοποίησης των ΘΣ ενδιαφέροντος μέσω του ΠΕΠ Ηπείρου με ημερομηνία αναφοράς την 13^η Ιουλίου 2023.

Πίνακας 3: Συνολική ενεργοποίηση επιλεγμένων Θεματικών Στόχων ΠΕΠ Ηπείρου.

Θεματικός Στόχος	Αρ. προσκλήσεων	Ενταγμένα	ΔΔ συμβάσεων	ΔΔ πληρωμών
ΘΣ1	2	46	11.706.453	6.472.485
ΘΣ2	5	693	10.239.888	8.343.176
ΘΣ3 (εκτός covid)	4	125	23.552.336	8.435.578
ΘΣ3 COVID	1	4.056	45.792.220	46.817.633
ΘΣ8	1	261	6.903.360	6.660.787
ΣΥΝΟΛΟ	13	5.181	98.194.257	76.729.659

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023.

Για τον ΘΣ3 γίνεται ο διαχωρισμός των προσκλήσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας COVID-19 από τις λοιπές δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας ώστε να διακρίνονται οι δράσεις στήριξης της επιχειρηματικότητας από τις αντίστοιχες για την επιβίωση των επιχειρήσεων. Γενικά σημειώνονται υπερβάσεις στη συμβασιοποιημένη δημόσια δαπάνη σε σχέση με τον τρέχοντα προϋπολογισμό (+122,04%) ενώ το ύψος των πληρωμών είναι ικανοποιητικό (78,14%), αν και οφείλεται κατά κύριο λόγο στην άμεση καταβολή των ενισχύσεων στους δικαιούχους Covid (πληρωμή πριν την πραγματοποίηση δαπανών ή την επίτευξη αποτελέσματος).

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τις Προσκλήσεις του ΠΕΠ Ηπείρου που είχαν ενταγμένα έργα την 13.7.2023 και κρίθηκαν ως συμβατές με τα Εργαλεία Πολιτικής (ΕΠ) προς υποστήριξη των ΠΣΕΕ που εξετάζονται στο πλαίσιο της παρούσας.

Πίνακας 4: Συνολική ενεργοποίηση Εργαλείων Πολιτικής συναφών με ΠΣΕΕ από το ΠΕΠ Ηπείρου.

Θεματικός Στόχος	Αρ. προσκλήσεων	Ενταγμένα	ΔΔ συμβάσεων	ΔΔ πληρωμών
ΘΣ1	1	45	11.706.453	6.472.485
ΘΣ2	2	674	7.024.358	6.873.882
ΘΣ3	3	64	9.690.589	6.149.110
ΘΣ8	1	261	6.903.360	6.660.787
ΣΥΝΟΛΟ	7	1.044	35.324.760	26.156.264

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ με ημερομηνία αναφοράς την 13.7.2023.

Το ύψος της συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης των προσκλήσεων του Πίνακα 4 αντιστοιχεί στο 43,9% του προϋπολογισμού της ΔΔ των ΘΣ ενδιαφέροντος του ΠΕΠ (βλ. Πίνακας 3), ενώ το σύνολο των πληρωμών προς τους δικαιούχους ανέρχεται αντίστοιχα στο 26,6% της συνολικής συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης.

Στη συνέχεια ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των εργαλείων πολιτικής προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ που ενεργοποιήθηκαν μέσω του ΠΕΠ Ηπείρου.

Σημειώνεται ότι στην Επενδυτική Προτεραιότητα 3α είχε ενεργοποιηθεί και η πρόσκληση 61/2018 «Υποστηρικτικοί Μηχανισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών» στην οποία όμως δεν υποβλήθηκε κανένα επενδυτικό σχέδιο και αποσύρθηκε ως άγονη (Έκθεση Παρακολούθησης Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης Περιφέρειας Ηπείρου έτους 2018).

Επιπλέον, η Επενδυτική Προτεραιότητα 1α άργησε να ενεργοποιηθεί καθώς δεν υπήρχε ωριμότητα σχετικών πράξεων. Τελικά ενεργοποιήθηκε με την πρόσκληση 4612/106/2020 και την ένταξη ενός έργου, του οποίου η υλοποίηση μεταφέρθηκε στην επόμενη προγραμματική περίοδο και δεν λαμβάνεται υπόψη στην παρούσα αξιολόγηση.

ΕΠ6: Δραστηριότητες έρευνας στις επιχειρήσεις

Η Πρόκληση 2267/44 με τίτλο «Ενίσχυση Επιχειρήσεων για ερευνητικά έργα στους τομείς αγροδιατροφής, δημιουργικής βιομηχανίας, ΤΠΕ, υγείας και βιοτεχνολογίας» (βλ. Πίνακας 5) είναι η μοναδική πρόσκληση που εκδόθηκε από το ΠΕΠ Ηπείρου στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β και η μόνη του ΘΣ1 που συμμετέχει στην παρούσα αξιολόγηση (βλ. παραπάνω σχετικά με την Επενδυτική Προτεραιότητα 1α).

Αφορούσε στην ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων της Περιφέρειας είτε μέσω της δυνατότητας διαμόρφωσης συνεργατικών σχημάτων συνεργασίας επιχειρήσεων με κατάλληλα ακαδημαϊκά και ερευνητικά κέντρα στο πλαίσιο ερευνητικών κοινοπραξιών μεσοπρόθεσμης διάρκειας, είτε υλοποίηση δράσεων έρευνας από επιχειρήσεις μέσω σύμβασης με οργανισμούς έρευνας ή και από τα ερευνητικά τους τμήματα σε τομείς της RIS3 της Περιφέρειας Ηπείρου. Δικαιούχοι της δράσης ήταν υφιστάμενες επιχειρήσεις και φορείς έρευνας και τεχνολογίας.

Ο προϋπολογισμός της δημόσιας δαπάνης ήταν €6.150.000

Πίνακας 5: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ

	2267/44
Ημερ. Δημοσίευσης	25.07.2017
Αρ. υποβολών	47
Αιτούμενη ΔΔ	12.305.165,10
Αρ. ενταγμένων έργων	45
Ημερ. Ένταξης	27.11.2017
ΔΔ ενταγμένων έργων	11.706.453
Πληρωμές	6.472.485
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	30.11.2023

Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ και ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΠ Ηπείρου

Από την παραπάνω διατύπωση είναι σαφές ότι η πρόσκληση είναι πλήρως συμβατή με την ΠΣΕΕ.

Εντάχθηκαν 46 (45 κατά ΠΣΚΕ) από τα 65(27 κατά ΟΠΣ)¹ επενδυτικά σχέδια συνεργασιών ερευνητικού τομέα και επιχειρήσεων που υποβλήθηκαν και έχει ξεκινήσει η υλοποίηση τους. Υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον για την πρόσκληση αυτή καθώς παρότι η διατιθέμενη δημόσια δαπάνη της πρόσκλησης ανέρχονταν σε €6,5εκατ υποβλήθηκαν προτάσεις ύψους €22εκατ. Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης αποφασίστηκε η χρηματοδότηση όλων των θετικά αξιολογημένων επενδυτικών σχεδίων, η δημόσια δαπάνη των οποίων ανέρχεται στα €12εκατ, με υπερδέσμευση κατά 33% του ποσού των €9εκατ που διαθέτει το ΕΠ. Από το σύνολο των 45 επενδυτικών σχεδίων τα 25 αφορούν την αγροδιατροφή, 16 την υγεία, 5 τις ΤΠΕ ενώ κανένα την βιομηχανία της εμπειρίας (έκθεση παρακολούθησης RIS 2018).

ΕΠ8: Υποστήριξη επιχειρηματικών επενδύσεων για την υιοθέτηση καινοτομιών

Το εργαλείο πολιτικής υπ' αριθμ. 8 ενεργοποιήθηκε μέσω τριών Προσκλήσεων στον ΘΣ 3, στις επενδυτικές Προτεραιότητες 3α και 3c. Η πρόσκληση 3811/82 με τίτλο «Ενίσχυση υφιστάμενων ΜΜΕ για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών II», αν και αποτελεί ουσιαστικά τον β' κύκλο της δράσης, θεωρήθηκε ότι καλύπτει δαπάνες γενικής επιχειρηματικότητας και δεν συμπεριλαμβάνεται στην παρούσα αξιολόγηση.

Στο ΕΠ8 αντιστοιχούν η Πρόσκληση 3185/60 με τίτλο «Ενίσχυση υφιστάμενων ΜΜΕ για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών» και η Πρόσκληση 3403/74 με τίτλο «Ενίσχυση των ΜΜΕ για επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού και εξοικονόμησης ενέργειας».

Η Πρόσκληση 3185/60 αφορά ενίσχυση υφιστάμενων ΜΜΕ για αρχικές επενδύσεις ή αρχικές επενδύσεις για νέα οικονομική δραστηριότητα, καθώς και ενίσχυση λειτουργικών δαπανών, αμοιβών υποστηρικτικών υπηρεσιών και δαπανών προβολής και δικτύωσης ώστε να υιοθετήσουν νέες ή ουσιαστικά βελτιωμένες μεθόδους παραγωγής και λειτουργίας, καθώς και να αναπτύξουν και εισάγουν στην αγορά νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Αποκλειστικά υποστήριξη επιχειρήσεων που αναπτύσσουν δραστηριότητα στους τέσσερις τομείς προτεραιότητας της ΠΣΕΕ. Η συνολική Δημόσια Δαπάνη ανήλθε σε 4.615.000€.

Εντάχθηκαν 18 έργα με συνολική δημόσια δαπάνη 4.561.414€ και έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα 10, ενώ αναμένεται μέχρι το τέλος του χρόνου να ολοκληρωθούν και τα υπόλοιπα. Εξετάζοντας τη χωρική κατανομή, στη συγκεκριμένη πρόσκληση τα 14 από τα 18 έργα έχουν έδρα την ΠΕ Ιωαννίνων, τα 3 την ΠΕ Πρέβεζας και 1 την Ανατολική Αττική.

Η Πρόσκληση 3403/74 αφορά στην ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και διαδικασιών αυτοματοποίησης στην παραγωγική διαδικασία, με στόχους την παραγωγή σύγχρονων, ποιοτικών προϊόντων και υπηρεσιών, τη μείωση του κόστους παραγωγής και λειτουργίας και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος κατά τη λειτουργία των επιχειρήσεων και αναφερόταν σε επιχειρήσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητα στους τέσσερις τομείς προτεραιότητας της ΠΣΕΕ. Λίστα επιλέξιμων τετραψήφιων ΚΑΔ Συνολική Δημόσια Δαπάνη 5.000.000€

Οι συχνότεροι ΚΑΔ επένδυσης αντιστοιχούν σε επιχειρήσεις τουριστικών καταλυμάτων (50%), λιανικού εμπορίου (11%) και επεξεργασίας τροφίμων (9%). Εξετάζοντας τη χωρική κατανομή των έργων, τα 18 έργα από τα 44 έχουν έδρα την ΠΕ Ιωαννίνων, τα 13 την ΠΕ Πρέβεζας, 5 την ΠΕ Άρτας, 7 την ΠΕ Θεσπρωτίας, και 1 την ΠΕ Θεσσαλονίκης.

Ο Πίνακας 6 παρουσιάζει τα δεδομένα των δύο προσκλήσεων ενώ ο Πίνακας 7 τα δεδομένα χωρικής κατανομής των ενταγμένων έργων και για τις δύο προσκλήσεις του ΕΠ8.

¹ Παρουσιάζεται απόκλιση μεταξύ του ιστορικού της έκθεσης παρακολούθησης της RIS και των στοιχείων του ΟΠΣ και ΟΠΣ/ΠΣΚΕΕ, η οποία πιθανόν να οφείλεται σε εκ των υστέρων εισαγωγή των δεδομένων, χωρίς την προσθήκη των προτάσεων που είχαν εξ αρχής υποβληθεί.

Πίνακας 6: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ8

	3185/60	3403/74	ΣΥΝΟΛΟ
Ημερ. Δημοσίευσης	6/27/2018	11/20/2018	
Αρ. υποβολών	55	67	122
Αιτούμενη ΔΔ	12.930.506,13	8.094.590,49	21.025.096,62
Αρ. ενταγμένων έργων	18	44	62
Ημερ. Ένταξης	9/12/2018	1/30/2019	
ΔΔ ενταγμένων έργων	4.561.414	5.012.475	9.573.889
Πληρωμές	2.758.408	3.335.516	6.093.924
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	11/30/2023	31/11/2023	

Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ και ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΠ Ηπείρου

Πίνακας 7: Χωρική κατανομή έργων ΕΠ8

Περιφερειακή Ενότητα	Αριθμός Έργων	Δημόσια (Ευρώ)	Δαπάνη
Άρτας	5		634.231
Πρέβεζας	16		2.654.230
Θεσπρωτίας	7		907.148
Ιωαννίνων	32		4.839.864
Γενικό Άθροισμα	60		9.573.889

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ

Στο σύνολο των έργων για το ΕΠ8, εντοπίζεται χωρική συγκέντρωση των επιχειρήσεων που λαμβάνουν ενίσχυση στην ΠΕ Ιωαννίνων (53%) και ακολουθεί η ΠΕ Πρέβεζας (27%).

ΕΠ11: Διεθνοποίηση επιχειρήσεων

Το εργαλείο πολιτικής υπ' αριθμ. 11 ενεργοποιήθηκε μέσω της Πρόσκλησης 3550/77 με τίτλο «Εκπόνηση και εφαρμογή επιχειρησιακών σχεδίων ΜΜΕ για οργανωτική αναδιάρθρωση και προσανατολισμό στην εξωστρέφεια».

Η Πρόσκληση αφορούσε σε δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων για τη συμμετοχή τους σε επαγγελματικές εκθέσεις ως εκθέτες στο εξωτερικό αποτελώντας ευκαιρία για την προβολή των προϊόντων τους στις διεθνείς αγορές, την αύξηση των πιθανοτήτων σύναψης επιχειρηματικών συνεργασιών, την αύξηση των πωλήσεων και την ενίσχυση του επιχειρηματικού τους προφίλ σε διεθνές επίπεδο. Βασική προϋπόθεση ήταν η συμμετοχή της επιχείρησης σε τουλάχιστον μία διεθνή έκθεση. Η συνολική Δημόσια Δαπάνη ανερχόταν σε 3.000.000€ και απευθυνόταν σε επιχειρήσεις στους τομείς της RIS της Περιφέρειας: Βιομηχανία της εμπειρίας (τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργική βιομηχανία), παροχή υπηρεσιών ΤΠΕ και Παροχή Υπηρεσιών Υγείας / ευεξίας.

Ο σχεδιασμός ανέμενε να υπάρξει σημαντικό ενδιαφέρον συμμετοχής. Τελικά υπέβαλαν πρόταση και χρηματοδοτήθηκαν μόνο δύο επιχειρήσεις αξιοποιώντας περίπου το 4% της Δημόσιας Δαπάνης. Αντίστοιχη εικόνα δημιουργήθηκε και στη δράση του ΕΠΑνΕΚ «ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΜΕ ΕΞΩ - Υποστήριξη

Διεθνούς Προβολής ΜΜΕ με Εξωστρεφή Προσανατολισμό», με μικρή εκδήλωση ενδιαφέροντος και τελική χρηματοδότηση 6 επιχειρήσεων.

Πίνακας 8: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ11

	3550/77
Ημερ. Δημοσίευσης	10.09.2018
Αρ. υποβολών	2
Αιτούμενη ΔΔ	118.900,00
Αρ. ενταγμένων έργων	2
Ημερ. Ένταξης	12.4.2019
ΔΔ ενταγμένων έργων	116.700,00
Πληρωμές	116.700,00
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	12.10.2023

Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ και ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΠ Ηπείρου

Αναγνωρίζεται από την ΕΥΔ λανθασμένη εκτίμηση της δυνητικής ζήτησης καθώς η Περιφέρεια Ηπείρου στον συγκεκριμένο τομέα παρουσιάζει την εξής ιδιαιτερότητα: με χρηματοδότηση της Περιφέρειας (εκτός Επιχειρησιακού Σχεδίου ή άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων) ενισχύονται επιχειρήσεις αγροδιατροφής και τουρισμού για να συμμετέχουν σε εκθέσεις στο εξωτερικό με πιο ευνοϊκούς όρους και μεγαλύτερη οργανωτική υποστήριξη, δράση που έχει μεγάλη ανταπόκριση.

ΕΠ12: Ψηφιακή αναβάθμιση επιχειρήσεων

Το ΕΠ12 ενεργοποιήθηκε μέσω της δράσης «Ηλεκτρονικό Επιχειρείν (e-business)» που διεξήχθη σε δύο κύκλους με τις προσκλήσεις 3017/58 – «Ηλεκτρονικό Επιχειρείν (e-business)» και 3741/80 «Ηλεκτρονικό Επιχειρείν (e-business) II».

Στον πρώτο κύκλο της δράσης ενισχύθηκαν μικρομεσαίες επιχειρήσεις για χρονικό διάστημα τριών μηνών με τον επιχορηγούμενο προϋπολογισμό κάθε επενδυτικής πρότασης να κυμαίνεται από 6.000€ έως 12.500€. Δικαιούχοι της Δράσης ήταν υφιστάμενες μικρομεσαίες επιχειρήσεις στους τομείς μεταποίησης προϊόντων πρωτογενούς τομέα, βιομηχανίας της εμπειρίας (τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργική βιομηχανία) και Υγείας και ευεξίας. Από τα σχέδια που αξιολογήθηκαν θετικά, το μεγαλύτερο ποσοστό, της τάξης του 88% αφορούσε επιχειρήσεις στον τομέα της βιομηχανίας της εμπειρίας και ακολουθούσαν επιχειρήσεις μεταποίησης/αγροδιατροφής με ποσοστό 11%. Η συνολική δημόσια δαπάνη ήταν 3.400.000€.

Πίνακας 9: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ12

	3017/58	3741/80	ΣΥΝΟΛΟ
Ημερ. Δημοσίευσης	24.04.2018	31.10.2019	
Αρ. υποβολών	171	789	960
Αιτούμενη ΔΔ	1.608.598,08	9.019.237,78	10.627.835,86
Αρ. ενταγμένων έργων	102	572	674
Ημερ. Ένταξης	21.12.2018	24.07.2019	
ΔΔ ενταγμένων έργων	1.179.907,00	6.080.526,00	7.024.358,00
Πληρωμές	943.832,00	5.930.050,00	6.873.882,00

Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	8.04.2020	13.05.2022
--------------------------	-----------	------------

Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ και ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΠ Ηπείρου

Διαπιστώθηκε ότι καθώς ο α' κύκλος αφορούσε επιχειρήσεις που συμβάλλουν στην περιφερειακή RIS3 δεν υπήρχε τόσο μεγάλο ενδιαφέρον, έτσι στο β' κύκλο η πρόσκληση αφορούσε όλες τις επιχειρήσεις. Παρόλο που αυτή η προσέγγιση δεν εναρμονίζεται πλήρως με τις στοχεύσεις της ΠΣΕΕ, μετά από συζήτηση με την ΕΥΔ ΕΠ Ηπείρου αποφασίστηκε να παραμείνει στη διαδικασία αξιολόγησης καθώς υποστηρίζει την ενσωμάτωση ΤΠΕ στις επιχειρήσεις.

Βασικός στόχος της πρόσκλησης 3741/80 ήταν η υποστήριξη της αποτελεσματικής ενσωμάτωσης τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στην λειτουργία των επιχειρήσεων μέσω της ανάπτυξης ηλεκτρονικού επιχειρείν (e-Business) για την ενίσχυση της εξωστρέφειας. Η δράση αφορούσε ενίσχυση Μικρών, Πολύ Μικρών, Μεσαίων επιχειρήσεων για την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου, ηλεκτρονικών κρατήσεων και πληρωμών κ.α. ενώ δόθηκε επιπλέον βαθμολογία σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας, δηλαδή στη μεταποίηση προϊόντων πρωτογενούς τομέα, στη βιομηχανία της εμπειρίας (τουρισμός, πολιτισμός, Δημιουργική Βιομηχανία), στην υγεία – ευεξία και στις ΤΠΕ. Η συνολική δημόσια δαπάνη ήταν 2.300.000€.

Οι πέντε συχνότεροι ΚΑΔ επένδυσης αφορούσαν επιχειρήσεις όπου το 38% δραστηριοποιείται στον κλάδο του εμπορίου (χονδρικό και λιανικό), το 10% σε καταλύματα και υπηρεσίες εστίασης, το 5% στη βιομηχανία τροφίμων και το 3% σε δραστηριότητες υγείας. Ως προς την χωρική διάσταση το 64,5% των επιχειρήσεων που ενισχύθηκαν έχουν έδρα την Π.Ε. Ιωαννίνων και το 14,1% την Άρτα.

ΕΠ15: Κίνητρα για την απασχόληση ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα

Το Εργαλείο Πολιτικής 15 ενεργοποιήθηκε στον ΘΣ 8 με την πρόσκληση 3868/79 με τίτλο «Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων των τομέων αιχμής της Περιφέρειας Ηπείρου για την απασχόληση ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα». Η δράση αφορούσε στην ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται στους τέσσερις τομείς προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, στην αγροδιατροφή (με κάποιους περιορισμούς, που αναλύονται στην πρόσκληση), στη βιομηχανία της εμπειρίας (τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργική βιομηχανία), στην παροχή υπηρεσιών ΤΠΕ και στον κλάδο υγείας/ευεξίας για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με την πρόσληψη ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα.

Οι επιχειρήσεις λάμβαναν επιχορήγηση για κάθε ωφελούμενο που υπάγεται στο Πρόγραμμα από την ημερομηνία πρόσληψής του και για χρονικό διάστημα δεκαοκτώ (18) μηνών. Η επιχορήγηση ακολουθούσε τη λογική μοναδιαίου κόστους που κάλυπτε το συνολικό μισθολογικό κόστος ανά ωφελούμενο για ένα ανθρωπομήνα πλήρους απασχόλησης με 25 ημέρες ασφάλισης το μήνα. Οριζόταν ως υποχρέωση των επιχειρήσεων η διατήρηση των επιχορηγούμενων θέσεων εργασίας για 4 μήνες μετά το πέρας της επιχορήγησης.

Ο προϋπολογισμός της Δημόσιας Δαπάνης ανερχόταν σε 8.800.000 €.

Πίνακας 10: Δεδομένα ενεργοποίησης ΕΠ15

	3868/79
Ημερ. Δημοσίευσης	4.11.2022
Αρ. υποβολών	431
Αιτούμενη ΔΔ	11.530.446,00
Αρ. ενταγμένων έργων	261
Ημερ. Ένταξης	7.01.2020
ΔΔ ενταγμένων έργων	6.903.360

Πληρωμές	6.660.787
Προβλ. Ημερ. Ολοκλήρωσης	30.11.2023

Επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ και ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΠ Ηπείρου

Συνολικά ενισχύθηκαν 261 επιχειρήσεις και από τη χωρική κατανομή της χρηματοδότησης βάσει της καταστατικής έδρας κάθε ωφελούμενου στα έργα που εξετάζονται, προκύπτει σημαντική συγκέντρωση στην Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων (Πίνακας 11). Όπως προκύπτει και από τις πληρωμές, τα περισσότερα ενταγμένα έργα έχουν ήδη ολοκληρωθεί.

Πίνακας 11: Χωρική κατανομή έργων ΕΠ15

Περιφερειακή Ενότητα	Αριθμός Έργων	Δημόσια (Ευρώ)	Δαπάνη
Αρτας	34		844.776
Πρέβεζας	19		507.276
Θεσπρωτίας	21		501.660
Ιωαννίνων	185		4.825.224
Γενικό Άθροισμα	259		6.903.360

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΠΣΚΕ

Η συγκεκριμένη πρόσκληση παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον διότι απαντά σε ένα διαπιστωμένο πρόβλημα υλοποίησης δράσεων ΕΤΑΚ από τις επιχειρήσεις λόγω έλλειψης προσωπικού υψηλής επιστημονικής εξειδίκευσης. Από τα διαθέσιμα δεδομένα φαίνεται ότι η Ήπειρος ήταν η μοναδική περιφέρεια που υλοποίησε παρόμοια παρέμβαση.

Συγκεντρωτικά

Το ΠΕΠ Ηπείρου διαμορφώθηκε παράλληλα με την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΣΕΕ) και υιοθέτησε μία σειρά από ενδεικτικές δράσεις σε κάθε ειδικό του στόχο για να την υποστηρίξει. Η πορεία εφαρμογής του ΠΕΠ όσον αφορά τους ειδικούς στόχους που σχετίζονται με την ΠΣΕΕ υπήρξε αρκετά ικανοποιητική, καθώς σχεδόν όλοι οι στόχοι που τέθηκαν έχουν καλυφθεί.

Σε σχέση με τα εργαλεία πολιτικής που εξετάζονται στην παρούσα αξιολόγηση και είχαν αναγνωριστεί ως ενδεικτικές δράσεις στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ Ηπείρου ανά ειδικό στόχο ισχύουν τα εξής:

- 1) Ειδικός στόχος 1.1.1 - Βελτίωση του βαθμού δικτύωσης των ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας με τον ελληνικό και διεθνή χώρο (επενδυτική προτεραιότητα 1α).
 - α) ΕΠ16: Υποστήριξη τοπικών οικοσυστημάτων καινοτομίας δεν ενεργοποιήθηκε. Αργότερα ενεργοποιήθηκε το ΕΠ2: Ενίσχυση υποδομών για έρευνα, με την πρόσκληση 4612/106, εντάχθηκε ένα έργο, όμως λόγω καθυστερήσεων στην ωρίμανση των έργων μεταφέρεται στην προγραμματική περίοδο 2021-2027.
- 2) Ειδικός στόχος 1.2.1 - Ανάπτυξη των συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων της Περιφέρειας (επενδυτική δραστηριότητα 1β).
 - α) ΕΠ5: Συνεργατικά Έργα ΕΤΑΚ που τελικά ενεργοποιήθηκε ως ΕΠ6: Δραστηριότητες έρευνας στις επιχειρήσεις. Ήταν η πρώτη πρόσκληση της ΠΣΕΕ που εκδόθηκε και εντάχθηκαν 45 έργα, προϋπολογισμού €11,7εκ.
- 3) Ειδικός στόχος 2.2.1 - Αύξηση προσφοράς και ζήτησης για προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ στην τοπική επιχειρηματικότητα (επενδυτική προτεραιότητα 2b).
 - α) ΕΠ9: Ενίσχυση ικανοτήτων για καινοτομία στις επιχειρήσεις, δεν ενεργοποιήθηκε.

- β) ΕΠ12: Ψηφιακή αναβάθμιση επιχειρήσεων που ενεργοποιήθηκε με δύο προσκλήσεις που αποτελούσαν τον α' και β' κύκλο της δράσης «Ηλεκτρονικό Επιχειρείν (e-business)», και εκδόθηκαν το 2018 και το 2019. Εντάχθηκαν 674 έργα, με προϋπολογισμό €7εκατ.
- 4) Ειδικός στόχος 3.1.1 - Αύξηση των καινοτόμων ΜΜΕ στους τομείς της RIS3 της Περιφέρειας (επενδυτική προτεραιότητα 3α).
- α) ΕΠ3: Επενδύσεις σε υποδομές Μεταφοράς Τεχνολογίας και Καινοτομίας. Το εργαλείο ενεργοποιήθηκε με την πρόσκληση 61/2018 «Υποστηρικτικοί Μηχανισμοί για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών» στην οποία δεν υποβλήθηκε κανένα επενδυτικό σχέδιο και αποσύρθηκε.
- β) ΕΠ8: Υποστήριξη επιχειρηματικών επενδύσεων για την υιοθέτηση καινοτομιών. Εκδόθηκε πρόσκληση τον Ιούλιο του 2018 όπου εντάχθηκαν 18 έργα με συνολική δημόσια δαπάνη €4,5εκατ. Η δράση αυτή διεξήχθη σε δύο κύκλους, όμως εκτιμήθηκε ότι η δεύτερη πρόσκληση (β' κύκλος) πρακτικά κάλυπτε δαπάνες γενικής επιχειρηματικότητας και δε συμπεριλαμβάνεται στην παρούσα αξιολόγηση.
- 5) Ειδικός στόχος 3.2.1 - Βελτίωση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ της Περιφέρειας (επενδυτική προτεραιότητα 3β).
- α) ΕΠ11: Διεθνοποίηση επιχειρήσεων, το εργαλείο ενεργοποιήθηκε με την έκδοση μίας πρόσκλησης με μόλις δύο ενταγμένα έργα ενώ αναμένονταν περισσότερα (βλ. και παραπάνω).
- 6) Ειδικός στόχος 3.3.1 - Βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου των ΜΜΕ της Περιφέρειας (επενδυτική προτεραιότητα 3c).
- α) ΕΠ8: Υποστήριξη επιχειρηματικών επενδύσεων για την υιοθέτηση καινοτομιών, ενεργοποιήθηκε με μία πρόσκληση όπου εντάχθηκαν 44 με συνολική δημόσια δαπάνη €5εκατ.
- 7) Ειδικός στόχος 8.1.1 - Αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα (επενδυτική προτεραιότητα 8i).
- α) ΕΠ15: Κίνητρα για την απασχόληση ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα. Επιχορήγηση 281 επιχειρήσεων για την απασχόληση προσωπικού με προϋπολογισμό €6,8εκατ.
- 8) Ειδικός στόχος 8.5.1 - Ενίσχυση της ικανότητας εργαζομένων και επιχειρήσεων για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον της έξυπνης εξειδίκευσης (επενδυτική προτεραιότητα 8ν). Σύμφωνα με το σχεδιασμό θα ενεργοποιούνταν το ΕΠ13: Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανθρώπινων πόρων για την έξυπνη εξειδίκευση, όμως δεν εκδόθηκε κάποια σχετική πρόσκληση.

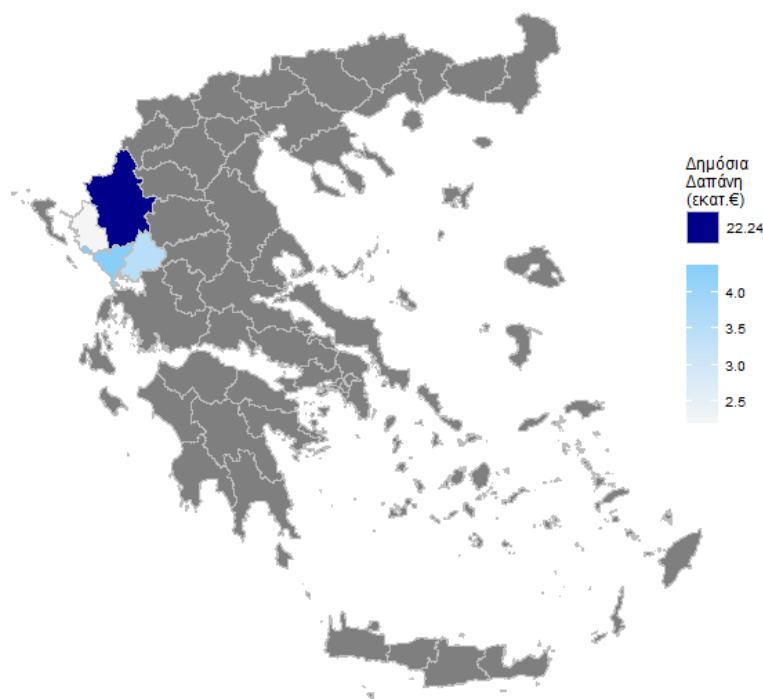
Ο Πίνακας 12 παρουσιάζει τα συγκεντρωτικά δεδομένα ανά Περιφερειακή Ενότητα με όρους συνολικής δημόσιας δαπάνης και το Διάγραμμα 1 παρουσιάζει την χωρική κατανομή σε επίπεδο Π.Ε..

Πίνακας 12: Σύνοψη ενεργοποίησης εργαλείων πολιτικής στην Περιφέρεια Ηπείρου

Περιφερειακή Ενότητα	ΕΠ6		ΕΠ8		ΕΠ11		ΕΠ12		ΕΠ15		ΣΥΝΟΛΟ
	Αρ.	ΔΔ (€)	Αρ.	ΔΔ (€)	Αρ.	ΔΔ (€)	Αρ.	ΔΔ (€)	Αρ.	ΔΔ (€)	ΔΔ (€)
	Εργων		Εργων		Εργων		Εργων		Εργων		
ΑΡΤΑΣ	11	1.029.643	5	634.231			95	964.670	34	844.776	3.473.320
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4	449.708	16	2.654.230			76	754.118	19	507.276	4.365.332
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	1	104.703	7	907.148			66	679.036	21	501.660	2.192.547
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	84	7.925.897	32	4.839.864	1	116.700	433	4.528.768	185	4.825.224	22.236.453
Εκτός Ηπείρου	32	2.158.670	2	538.416			4	39.844	2	157.788	2.894.718
Γενικό Αθροισμα	132	11.706.453	62	9.573.889	1	116.700	674	6.903.360	261	7.024.358	35.324.760

Πηγή: Ίδια επεξεργασία από δεδομένα ΟΠΣ ΕΣΠΑ, ΠΣΚΕ

Σε απόλυτες τιμές, η ΠΕ Ιωαννίνων συγκεντρώνει το 63% του συνόλου της δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων, ακολουθούμενη από τις ΠΕ Πρέβεζας (12,5%) και Άρτας (10%).

Διάγραμμα 1 Η χωρική διάσταση του συνόλου των ενεργών εργαλείων πολιτικής στην Ήπειρο.

Λαμβάνοντας υπόψη αφενός τη σχετική κατανομή της παραγόμενης περιφερειακής Ακαθάριστη Προστιθέμενης Αξίας και αφετέρου τον πληθυσμό των ΠΕ, τότε δίνεται μια ένδειξη της σχετικής συμβατότητας της έντασης χρηματοδότησης των δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης στις 4 Περιφερειακές Ενότητες ανάλογα με το παραγωγικό και το πληθυσμιακό τους προφίλ.

- Ο πρώτος δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο $\left(\frac{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 ανά ΠΕ}]}{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 στο σύνολο της Περιφέρειας}]} \right) / \left(\frac{[\text{μέση ΑΠΑ ετών 2014-2020 ανά ΠΕ}]}{[\text{Μέση ΑΠΑ ετών 2014-2020 της Περιφέρειας}]} \right)$.
- Ο δεύτερος δείκτης υπολογίζεται από το πηλίκο $\left(\frac{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 ανά ΠΕ}]}{[\Delta\Delta \text{ πράξεων συναφών με τη RIS3 στο σύνολο της Περιφέρειας}]} \right) / \left(\frac{[\text{πληθυσμός ΠΕ}]}{[\text{πληθυσμός Περιφέρειας}]} \right)$ με βάση την τελευταία απογραφή του 2021.

Πίνακας 13: Σχετική συμβατότητα έντασης δράσεων έξυπνης εξειδίκευσης με το προφίλ κάθε Π.Ε.

Π.Ε	Σχετική Ένταση	
	ΑΠΑ	Πληθυσμός
Άρτας	0,59	0,56
Πρέβεζας	0,89	0,91
Θεσπρωτίας	0,58	0,63
Ιωαννίνων	1,31	1,29

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία από δεδομένα ΕΛΣΤΑΤ

Ο υπολογισμός των δύο δεικτών δείχνει ότι στην Περιφέρεια Ηπείρου, σε ό,τι αφορά στη χρηματοδότηση δράσεων προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ, με δεδομένους τους περιορισμούς των κριτηρίων επιλογής των αντίστοιχων προσκλήσεων, φαίνεται να ευνόησε κάπως τις ΠΕ Ιωαννίνων και Πρέβεζας περισσότερο από τις άλλες ΠΕ, τόσο με πληθυσμιακά κριτήρια, όσο και με κριτήρια οικονομικού μεγέθους. Ο δείκτης Gini, ένα μέτρο της στατιστικής απόκλισης από την ομοιόμορφη κατανομή, υπολογίστηκε σε 0,44 για την κατανομή της δημόσιας δαπάνης ανά Π.Ε., ενώ λαμβάνοντας τις σχετικές εντάσεις που παρουσιάζει ο Πίνακας 13, βελτιώνεται σε 0,19 βάσει της ΑΠΑ και σε 0,18 βάσει του πληθυσμού.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Στις ενότητες που ακολουθούν επιχειρείται η σύνοψη των συμπερασμάτων από την επεξεργασία των πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων με στόχο την απάντηση στα αξιολογικά ερωτήματα όπως τέθηκαν στην μεθοδολογία αξιολόγησης. Τα συμπεράσματα θα αποτελέσουν κύρια δεδομένα εισόδου για τη συνολική αποτίμηση του μείγματος πολιτικής που σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε στο πλαίσιο των 13 ΠΕΠ για την υποστήριξη των επιμέρους περιφερειακών στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης.

Η διαβάθμιση των χρωμάτων στο πεδίο «Επίδοση» (πράσινο, πορτοκαλί και κόκκινο) αντιστοιχίζεται σε πολύ ικανοποιητική, μέτρια και όχι ικανοποιητική επίδοση στο αξιολογούμενο κριτήριο.

Αποτελεσματικότητα

Αξιολογικό Ερώτημα **A1. Σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι δράσεις των ΠΣΕΕ τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε επίπεδο δεικτών;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Στο ΠΕΠ, έχουν τεθεί δείκτες και στόχοι αποτελεσμάτων για το σύνολο των 8 ειδικών στόχων που σχετίζονται με τη RIS3. Απ' αυτούς, 4 υπερκαλύπτονται, 2 υπολείπονται της τιμής-στόχου και για τους δείκτες του ΘΣ 8, ο ένας δεν καταγράφει τιμές επίτευξης ακόμα και ο άλλος δεν καταγράφει δραστηριότητα. Η συνεισφορά των δράσεων του ΠΕΠ στους δείκτες όπου καταγράφεται υπεραπόδοση είναι αμελητέα, με δεδομένο ότι σε κάποιες από τις επενδυτικές προτεραιότητες δεν έχουν ενταχθεί δράσεις που να δημιουργούν αποτελέσματα μέχρι το τέλος του 2023.

Τεκμηρίωση

Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τις πλέον πρόσφατες τιμές επίτευξης για τις τιμές στόχου 2023 στους δείκτες αποτελεσμάτων του ΠΕΠ Ηπείρου που συσχετίζονται με τις επενδυτικές προτεραιότητες που εξετάζει η παρούσα.

Δείκτης αποτελεσμάτων (επενδυτική προτεραιότητα)	Στόχος 2023	Τελευταία δεδομένα	Βαθμός Επίτευξης	Πηγή
Μέσος ετήσιος αριθμός συμμετοχών ερευνητικών φορέων της Περιφέρειας σε εθνικά και διεθνή προγράμματα συνεργασίας Ε&Τα (1α)	10,60	18,44	1,74	AIR2022 για το 2022
Δαπάνη Ε&Α των επιχειρήσεων – ευρώ (1β)	4.116.000	7.520.000	1,83	AIR2022 για το 2020
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ΤΠΕ – εκ. ευρώ (2β)	86,9	47	0,54	AIR2022 για το 2020
Ποσοστό επιχειρήσεων που ανέπτυξαν καινοτόμα προϊόντα και διαδικασίες* (3α)	29,2	53,6	1,84	AIR2022 για το 2018
Αξία εξαγωγών Περιφέρειας Ηπείρου – ευρώ (3β)	340.000.000	413.100.000	1,22	AIR2022 για το 2021
Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου Επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Ηπείρου – ευρώ (3c)	750.000.000	293.000.000	0,39	AIR2022 για το 2020
Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (8i)	58	Μ.Δ	Μ.Δ.	

Συμμετέχοντες με βελτιωμένη
κατάσταση στην αγορά
εργασίας εντός έξι μηνών από τη
λήξη της συμμετοχής τους (8ν)

**Ο δείκτης δεν υπολογίζεται πλέον. Το ΕΚΤ υπολόγισε μόνο για την περίοδο 2016-2018 τους δείκτες προκειμένου να μην διακοπεί η χρονοσειρά. Καθώς η καινοτομία διαδικασίας δεν καταμετρείται πλέον ξεχωριστά δεν είναι δυνατός ο υπολογισμός του δείκτη.*

Για τους δείκτες αποτελεσμάτων που έχουν συσχετιστεί με τις επενδυτικές προτεραιότητες 1α και 8ν, δεν υπάρχουν ενταγμένα έργα και επομένως η υπεραπόδοση στην 1α δεν μπορεί να συσχετιστεί με τη συνεισφορά του ΠΕΠ και οφείλεται σε άλλους παράγοντες.

Οι δύο προσκλήσεις για το ΕΠ12 που εξετάστηκαν και αφορούσαν την επενδυτική προτεραιότητα 2β έχουν συνολική δημόσια δαπάνη λιγότερο από €11εκ., επομένως καθίσταται σαφές ότι δεν είναι εφικτό ο στόχος να επιτευχθεί μόνο με τη στήριξη του ΠΕΠ.

Αντίστοιχα, η πρόσκληση για το ΕΠ11 που εξετάστηκε αναμένεται να έχει ελάχιστη επίπτωση στην αξία των εξαγωγών της περιφέρειας όπως και η αντίστοιχη για την επενδυτική προτεραιότητα 3c ενώ και το ΕΠ8 για την 3α έχει μεν αυξημένη βαρύτητα αλλά δεν μπορεί να καλύψει τον στόχο.

Συνεπώς, η συνολική συνεισφορά του ΠΕΠ στην επίτευξη των δεικτών αποτελεσμάτων που ενδιαφέρουν τη RIS3 είναι αμελητέα.

Αξιολογικό Ερώτημα **A2. Σε ποιο βαθμό ήταν αποτελεσματική η Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Η ΔΕΑ εφαρμόστηκε με επιτυχία στην Ήπειρο καλύπτοντας το σύνολο των τομέων προτεραιότητας που είχαν αναγνωριστεί. Τα ευρήματά της ενσωματώθηκαν με στο αναθεωρημένο Σχέδιο Δράσης της ΠΣΕΕ. Εν μέρει η ΔΕΑ επηρέασε και το περιεχόμενο – στόχευση κάποιων προσκλήσεων καθώς πραγματοποιήθηκαν κάποιες συζητήσεις πάνω σε προσχέδια προσκλήσεων πριν την τελική τους διαμόρφωση.

Τεκμηρίωση

Στα πλαίσια της ΔΕΑ, τον Δεκέμβριο του 2015 πραγματοποιήθηκε διημερίδα με στόχο την ανάδειξη ώριμων πιλοτικών δράσεων για άμεση χρηματοδότηση και 9 θεματικά εργαστήρια οργανωμένα σε 3 ενότητες (Αγροδιατροφή, ΤΠΕ και Νεανική Επιχειρηματικότητα, Βιομηχανία της Εμπειρίας). Είχε προηγηθεί ημερίδα με θέμα την ανάπτυξη καινοτόμων έργων στον τομέα Υγείας - Ευεξίας λίγους μήνες νωρίτερα. Τα αποτελέσματα-προτάσεις που προέκυψαν από τις εργασίες, αποτελέσαν θέματα συζήτησης και περαιτέρω επεξεργασίας από το ΠΣΕΚ, τις Ομάδες Εργασίας του και τη Γραμματεία επιχειρηματικής ανακάλυψης, ώστε να ενσωματωθούν στο αναμορφωμένο Σχέδιο Δράσης της RIS Της Περιφέρειας Ηπείρου.

Καθώς η ΔΕΑ πραγματοποιήθηκε μετά τη δημοσίευση του κειμένου της ΠΣΕΕ, δεν καταγράφονται τιμές για τους δείκτες Α.2.1.1 και Α.2.1.2.

Το σύνολο των εργαλείων πολιτικής που είχαν αναγνωριστεί στο Σχέδιο Δράσης ως συνεισφορά του ΠΕΠ στη RIS3 υιοθετήθηκαν από το ΠΕΠ με δύο εξαιρέσεις, αυτή του ΕΠ2 που λόγω ανωριμότητας των έργων μεταφέρεται στην προγραμματική

περίοδο 2021-2027 και του μηχανισμού στήριξης όπου η πρόσκληση αποσύρθηκε χωρίς εκδήλωση ενδιαφέροντος. Συνεπώς, **A2.2.1 = 80%** και **A.2.2.2 = 4/5**.

Ο λόγος αριθμός υποβολών / αριθμός εντάξεων ανά πρόσκληση για τα 5 Εργαλεία Πολιτικής που αποτελούν αντικείμενο της αξιολόγησης κυμαίνεται από το 1 έως το 1,97 και η συνολική τιμή του δείκτη **A2.3.1 = 1,5**.

Για να εκτιμηθεί ο αριθμός των υποβολών προς το σύνολο των εν δυνάμει δικαιούχων αξιοποιήθηκαν τα δεδομένα ΚΑΔ επένδυσης που συνόδευαν τις προσκλήσεις και τα δεδομένα του στατιστικού μητρώου επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2020 λαμβάνοντας υπόψη και το πλήθος των ανέργων στην Περιφέρεια. Έτσι υπολογίστηκε ο δείκτης **A.2.3.2=5,5%**.

Οι σχετικά χαμηλές τιμές των δεικτών A2.3.1 και A2.3.2 ερμηνεύονται κυρίως από τη γενική στόχευση των προσκλήσεων στα ΕΠ8, ΕΠ12 και ΕΠ15 που κάλυπταν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, καθώς και από το γεγονός ότι για το ΕΠ15 (σε αντίθεση με γενικές δράσεις επιχειρηματικότητας, όπου δικαιούχος της πράξης είναι ο φορέας παροχής υποστήριξης) ο ωφελούμενος είναι ταυτόχρονα και δικαιούχος και κατά συνέπεια καταγράφεται στο ΟΠΣ.

Αξιολογικό Ερώτημα

A3. Σε ποιο βαθμό η χρονική διάσταση της υποστήριξης από τα ΠΕΠ προς τις ΠΣΕΕ υλοποιήθηκε όπως είχε σχεδιαστεί; Ποιοι ήταν οι παράγοντες που οδήγησαν σε τυχόν αποκλίσεις;

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Η πρώτη πρόσκληση του ΠΕΠ προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ εκδόθηκε περίπου δύο έτη μετά την έγκριση της ΠΣΕΕ ως απόρροια κάποιων καθυστερήσεων αντιμετώπισε το ΠΕΠ Ηπείρου στην εφαρμογή του.

Τεκμηρίωση

Η ΠΣΕΕ εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2015, η πρώτη σχετική με την ΠΣΕΕ πρόσκληση δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2017 (2267/44) και η τελευταία τον Ιανουάριο του 2020 (3868/79).

Ο μέσος όρος μεταξύ της έγκρισης της ΠΣΕΕ και της δημοσίευσης των επτά προσκλήσεων που αξιολογούνται είναι **A3.1.1 = 1218 ημέρες**. Οι χρόνοι μεταξύ δημοσίευσης των προσκλήσεων και ένταξης των έργων ήταν εξαιρετικά συντομότεροι (**A3.1.2 = 93 ημέρες**), όμως η μέση διάρκεια των ενταγμένων δράσεων ήταν μεγάλη (μέση διάρκεια υλοποίησης έργων κατά την ένταξη **A3.1.3 = 1486 ημέρες**).

Οι κύριοι παράγοντες (A3.2.1) που οδήγησαν στις παραπάνω αποκλίσεις έχουν αναφερθεί και στην εισαγωγική ενότητα. Πιο αναλυτικά, όπως καταγράφονται στην Έκθεση Παρακολούθησης της ΠΣΕΕ (2018) αυτοί είναι:

- Η μη ύπαρξη πρότυπων προσκλήσεων και τυποποιημένων εντύπων, γεγονός που οδήγησε στην μεγάλη καθυστέρηση σύνταξης και έγκρισης των προσκλήσεων. Το θέμα της τυποποίησης αντιμετωπίστηκε με την 48087/ΕΥΚΕ 5479/26-4-2017 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ.
- οι δυσχέρειες που παρουσιάστηκαν στην υποχρεωτική εφαρμογή του ΠΣΚΕ, οι οποίες επηρέασαν σημαντικά την πρόοδο υλοποίησης των δράσεων κρατικών ενισχύσεων των ΘΣ 1, 2 & 3. Το θέμα του ΠΣΚΕ αντιμετωπίστηκε

με την εναλλακτική λειτουργία του, όπως περιγράφεται με την 8247/ΕΥΚΕ/23-1-2018 εγκύκλιο.

- Το τρίτο ζήτημα αφορούσε στην ενεργοποίηση των δράσεων των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων 2β και 2c καθώς απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η ύπαρξη Εθνικής Ψηφιακής Στρατηγικής η οποία ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2016. Έκτοτε ενημέρωση για τις προτεραιότητες της Εθνικής Ψηφιακής Στρατηγικής και οδηγίες για την διαδικασία σύμφωνης γνώμης της ΓΓ Ψηφιακής Πολιτικής απεστάλησαν με το 5341/2018/16-4-2018 έγγραφο της ΓΓ.
- Οι νομικής μορφής δυσκολίες που παρουσιάστηκαν στη διαδικασία επιλογής Ενδιάμεσου Φορέα. Για επίσπευση υλοποίησης δράσεων επιχειρηματικότητας ορίστηκε ως Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ) η ΔΙΑΠ Περιφέρειας για τις δράσεις στις Επενδυτικές Προτεραιότητες 1β, 2β, 3α, 3β και 3c.

Αξιολογικό Ερώτημα **A4. Σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι δράσεις των ΠΣΕΕ τις αναμενόμενες εκροές;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Με τα έργα που έχουν αντιστοιχιστεί με τα πέντε εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν στην Ήπειρο έχουν συσχετιστεί έντεκα δείκτες εκροών. Από αυτούς, οι έξι έχουν επιτευχθεί πλήρως, ένας δεν μπορεί να εφαρμοστεί, και τέσσερις εμφανίζουν ποσοστά επίτευξης που κυμαίνονται από 55% έως 86% και αναμένεται να επιτευχθούν με την ολοκλήρωση των έργων.

Ο αριθμός των μοναδικών ωφελούμενων είναι 999, και χαρακτηρίζεται σχετικά υψηλός.

Τεκμηρίωση

Με βάση δεδομένα από την τελευταία έκθεση προόδου του ΠΕΠ Ηπείρου για το έτος 2022 (AIR2022), ως προς την επίτευξη των δεικτών εκροών φαίνεται να ισχύουν τα δεδομένα στον πίνακα που ακολουθεί.

Εργαλείο Πολιτικής	Κωδικός Δείκτη	Τιμή στόχου 2023	Αριθμός Ενταγμένων Έργων με τιμή στο δείκτη	Αριθμός ολοκληρωμένων έργων με τιμή στο δείκτη	Επίτευξη τιμών δείκτη
ΕΠ6	CO26	60	45	60	70
ΕΠ12	CO01	654	674	674	674
	CO02	654	674	674	674
ΕΠ8	CO01	18	62	35	62
	CO02	18	44	25	44
	CO08		62	35	
	CO28	18	18	10	18
ΕΠ11	CO01	1	2	2	2
	CO02	1	2	2	2

	CO08	1	2	2	2
ΕΠ15	CO01 (ΕΚΤ)		261	253	200

Επομένως, ο βαθμός επίτευξης ανά δείκτη εκροών για τα έργα ΠΣΕΕ μέσω των 5 εργαλείων πολιτικής υπό εξέταση έχει ως εξής:

- A4.1.1 ΕΠ06 (CO26) = 86%
- A4.1.1 ΕΠ12 (CO01) = 100%
- A4.1.1 ΕΠ12 (CO02) = 100%
- A4.1.1 ΕΠ08 (CO01) = 56%
- A4.1.1 ΕΠ08 (CO02) = 57%
- A4.1.1 ΕΠ08 (CO28) = 56%
- A4.1.1 ΕΠ11 (CO01) = 100%
- A4.1.1 ΕΠ11 (CO02) = 100%
- A4.1.1 ΕΠ11 (CO08) = 100%
- A4.1.1 ΕΠ15 (CO01 – ΕΚΤ) = 126%

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία το σύνολο των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε 1044 και καταγράφονται στο ΠΣΚΕ ως ολοκληρωμένα τα 988, δηλαδή το 95% (A4.1.2=56). Όσον αφορά στον αριθμό των μοναδικών ωφελοούμενων από τα ενταγμένα έργα στα πέντε ενεργοποιημένα εργαλεία πολιτικής, αυτός υπολογίζεται σε A4.1.3 = 999.

Αξιολογικό Ερώτημα **A5. Ποιοι ήταν οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη συνολική αποτελεσματικότητα;**

Επίδοση Δεν έχει εφαρμογή

Βασικά ευρήματα Οι παράγοντες που επηρέασαν την αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση δράσεων ΕΤΑΚ (αλλά και υποστήριξης της επιχειρηματικότητας) διακρίνονται σε εξωγενείς όσο και ενδογενείς. Η απουσία κατάλληλων μηχανισμών και συστημάτων για τη διαχείριση των έργων σημειώνεται ως ο σημαντικότερος παράγοντας του εσωτερικού περιβάλλοντος ενώ η κρίση (οικονομική στην αρχή της περιόδου και λόγω πανδημίας στο τέλος της, αλλά και ενεργειακή) διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση των δράσεων.

Τεκμηρίωση Οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη συνολική αποτελεσματικότητα ήταν οι παρακάτω:

- Ιδιαίτερα στην αρχή του προγράμματος, διοικητικοί φραγμοί και έλλειψη κατάλληλων συστημάτων για τη διαχείριση των έργων καθώς δεν υπήρχε πρότερη εμπειρία, δυσχέρειες στην εφαρμογή του ΠΣΚΕ, ζητήματα ορισμού Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης.
- Πολυπλοκότητα διαδικασιών υποβολής, αξιολόγησης και διαχείρισης έργων κρατικών ενισχύσεων. Για παράδειγμα εφαρμόστηκε αρχικά ζητούνταν λεπτομερώς τα δικαιολογητικά από όλους όσους κατέθεταν πρόταση χρηματοδότησης σε πολλαπλά αντίγραφα με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μεγάλη πίεση στο Πρωτοδικείο, κάτι που στη συνέχεια οργανώθηκε διαφορετικά.

- Αλλαγή στην κατανομή πόρων, την προβλεπόμενη ενεργοποίηση δράσεων αλλά και πίεσης στους χρόνους λόγω των δυσμενών συνθηκών από τους περιορισμούς λειτουργίας λόγω της πανδημίας COVID-19.
- Η οικονομική κρίση που ακολούθησε δημιούργησε και πρόβλημα ρευστότητας ενώ η ενεργειακή κρίση επηρέασε επίσης τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας.

Αποδοτικότητα

Αξιολογικό
Ερώτημα

B1. Σε ποιο βαθμό η ένταση της χρηματοδότησης ήταν επαρκής για να δημιουργήσει επιπτώσεις;

Επίδοση

Βασικά
ευρήματα

Η ένταση της χρηματοδότησης για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ από το ΠΕΠ Ηπείρου είναι σχετικά υψηλή, της τάξης του 36% και μόνο εν μέρει μπορεί να επηρεάσει τους στόχους αποτελεσμάτων που έχουν τεθεί για τους ειδικούς στόχους που σχετίζονται με τους ΘΣ 1, 2, 3 και 8.

Η ανάλυση του μοναδιαίου κόστους ανά δείκτη εκροής υποδηλώνει ότι κατά περίπτωση οι τελικές πληρωμές θα είναι κατά 54%-62% μικρότερες σε σχέση με τις συμβασιοποιημένες. Τα δεδομένα μοναδιαίου κόστους θα αξιολογηθούν συγκριτικά με τα αντίστοιχα στις άλλες περιφέρειες για να εξαχθούν συμπεράσματα.

Τεκμηρίωση

Εξετάζεται η συμβασιοποιημένη δημόσια δαπάνη ανά εργαλείο πολιτικής σε σχέση με το σύνολο για όλα τα ΕΠ και το ΠΕΠ συνολικά. Η ανάλυση έδειξε τα εξής:

Δείκτης B.1.1.1.α

ΕΠ	Συμβασιοποιημένη Δημόσια Δαπάνη	Ποσοστό στη Συμβασιοποιημένη ΔΔ όλων των ΕΠ	Ποσοστό στη Συμβασιοποιημένη ΔΔ των ΘΣ1,2,3,8 του ΠΕΠ
ΕΠ6	11.706.453	32,98%	11,92%
ΕΠ8	9.573.889	26,97%	9,75%
ΕΠ11	116.700	0,33%	0,12%
ΕΠ12	7.260.433	20,46%	7,39%
ΕΠ15	6.836.724	19,26%	6,96%
ΣΥΝΟΛΟ	35.494.199	100%	36,15%

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα είναι σαφές ότι τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν στην Ήπειρο συνεισφέρουν με όρους συμβασιοποιημένης δημόσιας δαπάνης σε ποσοστό μικρότερο του 50% (**B.1.1.1.β = 36,15%**) στο σύνολο του ίδιου δείκτη για τους ΘΣ1, 2, 3 και 8 του ΠΕΠ. Συνεπώς, η ένταση χρηματοδότησης των δράσεων υποστήριξης της ΠΣΕΕ Ηπείρου μέσω των ενεργοποιημένων Εργαλείων Πολιτικής μπορεί να χαρακτηριστεί ως μετρίως επαρκής για την επίτευξη των στόχων του ΠΕΠ.

Η δεύτερη παράμετρος που εξετάστηκε είναι η δημόσια δαπάνη ανά μονάδα εκροής για κάθε δείκτη που σχετίζεται με τα Εργαλεία Πολιτικής που εξετάζονται. Το μοναδιαίο κόστος υπολογίζεται με βάση τη συμβασιοποιημένη δημόσια δαπάνη για το σύνολο των ενταγμένων έργων και με βάση τις πληρωμές δημόσιας δαπάνης για τα ολοκληρωμένα έργα. Αυτό επιτρέπει να διαπιστωθεί αν και κατά πόσο η ολοκλήρωση επηρεάζει το μοναδιαίο κόστος. Οι υπολογισμοί γίνονται αξιοποιώντας τα δεδομένα που έχουν παρουσιαστεί στο κριτήριο Α.4 παραπάνω.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσής παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΕΠ	Δείκτης	B1.1.2.α	B1.1.2.β	Διαφορά
ΕΠ6	CO26	195.108	259.648	33%
ΕΠ12	CO01/CO02	10.772	10.422	-3%
ΕΠ8	CO01	154.418	154.418	0%
ΕΠ8	CO02	217.588	99.308	-54%
ΕΠ8	CO28	531.883	199.863	-62%
ΕΠ11	CO01&CO02	58.350	58.350	0%
ΕΠ15	CO01 - ΕΚΤ	34.184	34.184	0%

Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ό,τι η τελική τιμή του κόστους υποστήριξης ανά επιχείρηση (CO26) για το ΕΠ6 αναμένεται να είναι κατά 33% υψηλότερη, ενώ στο ΕΠ8 η τελική τιμή του κόστους υποστήριξης ανά επιχείρηση (CO02 και CO28) αναμένεται να κινηθεί αρκετά χαμηλότερα, κατά 54% και 62% αντίστοιχα, με την ολοκλήρωση των δράσεων.

Οι δύο δείκτες θα αξιολογηθούν συγκριτικά στο σύνολο των περιφερειών για εξαγωγή περαιτέρω συμπερασμάτων.

Αξιολογικό Ερώτημα **B2. Αξιοποιήθηκαν πιθανές συνέργειες ή οικονομίες κλίμακας με τομεακά ή ευρωπαϊκά προγράμματα;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Δεν υπήρξε κάποιου είδους συνέργεια μεταξύ των εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ στην Περιφέρεια Ηπείρου με αντίστοιχα εργαλεία πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τεκμηρίωση

Παρά το γεγονός ό,τι υπήρχαν δυνατότητες συνεργειών με εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν σε εθνικό επίπεδο, η μόνη συνέργεια του ΠΕΠ Ηπείρου με το ΕΠΑνΕΚ αφορούσε στη χρηματοδοτική συνδρομή του στην πρόσκληση για «Συμμετοχή Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας II» στα πλαίσια του ΘΣ3 και της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3c.

Συνοχή

Αξιολογικό Ερώτημα

Γ1. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν επικαλυπτόταν με αντίστοιχα που ενεργοποιήθηκαν μέσω των τομεακών προγραμμάτων, ιδίως του ΕΠΑνΕΚ;

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Ως προς τη χρονική διάσταση, εντοπίζονται επικαλύψεις μεταξύ ομοειδών εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ και το ΕΠΑνΕΚ μόνο σε δύο προσκλήσεις, για τα ΕΠ11 και ΕΠ12, για 130 και 25 μέρες αντίστοιχα.

Η πρόσκληση του ΕΠΑνΕΚ που προηγήθηκε λίγων μηνών της αντίστοιχης, και πρώτης για την ΠΣΕΕ, του ΕΠ6 θα μπορούσε να έχει δημιουργήσει εσωτερικό ανταγωνισμό μεταξύ των προγραμμάτων, δεν υπάρχουν όμως στοιχεία για να γίνει η αντίστοιχη αξιολόγηση.

Τεκμηρίωση

Ως προς τη χρονική επικάλυψη μεταξύ προσκλήσεων ομοειδών ΕΠ που ενεργοποιήθηκαν από το Περιφερειακό και το εθνικό σκέλος:

- ΕΠ6: Ο πρώτος κύκλος του «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο και ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2017, ενώ η αντίστοιχη πρόσκληση του ΠΕΠ Ηπείρου, δημοσιεύτηκε τον Ιούλιο του 2017. Ούτε ο δεύτερος κύκλος δημιούργησε επικάλυψη καθώς δημοσιεύτηκε το 2019.
- ΕΠ11: Η πρόσκληση του ΕΠΑνΕΚ με τίτλο «ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΜΕ ΕΞΩ - Υποστήριξη Διεθνούς Προβολής ΜΜΕ με Εξωστρεφή Προσανατολισμό» ενεργοποιήθηκε από τον Νοέμβριο του 2017 μέχρι και το Δεκέμβριο του 2019. Η πρόσκληση του ΠΕΠ δημοσιεύτηκε το Φεβρουάριο του 2019, και έτσι δημιουργείται μια χρονική επικάλυψη μέχρι τη λήξη της τον Ιούνιο. Από την εκτίμηση της ΕΥΔ ΕΠ Ηπείρου αλλά και τα στοιχεία συμμετοχής του ΕΠΑνΕΚ προκύπτει ότι το ενδιαφέρον συμμετοχής και στις δύο προσκλήσεις ήταν περιορισμένο, γεγονός που αποδίδεται σε αντίστοιχη υποστηρικτική δράση της Περιφέρειας Ηπείρου εκτός ΠΕΠ που συγκέντρωσε πολλές συμμετοχές.
- ΕΠ12: Υπήρξε μια μικρή επικάλυψη της τάξης των 25 ημερών της πρόσκλησης 3017/58 με τις προσκλήσεις για το «Ψηφιακό Βήμα» και «Ψηφιακό Άλμα». Με την πρόσκληση 3741/80 δεν υπήρξε επικάλυψη καθώς είναι μεταγενέστερη.

Συνεπώς, όσον αφορά τη χρονική επικάλυψη με αντίστοιχα εργαλεία πολιτικής του ΕΠΑνΕΚ, **Γ1.1.1 = 155**.

Ως προς την θεματική επικάλυψη των προσκλήσεων για τα ΕΠ που ενεργοποιήθηκαν στην Ήπειρο σε σχέση μ' εκείνα του ΕΠΑνΕΚ μπορούν να σημειωθούν τα εξής:

- Ως προς το ΕΠ6 στο ΕΠΑνΕΚ οι προσκλήσεις των δύο κύκλων του «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» είναι απολύτως συμβατές με του ΠΕΠ Ηπείρου.
- Για το ΕΠ11, η αντίστοιχη πρόσκληση του ΕΠΑνΕΚ όπως αναφέρεται και παραπάνω δεν θεωρείται ανταγωνιστική με την αντίστοιχη του ΠΕΠ καθώς και οι δύο δεν είχαν την αναμενόμενη συμμετοχή.
- Για το ΕΠ12, στο κομμάτι της ένταξης ΤΠΕ στις επιχειρήσεις υπάρχει συσχέτιση με το «Ψηφιακό Βήμα» και «Ψηφιακό Άλμα», σημειώνεται όμως ότι οι δικαιούχοι που ενισχύθηκαν από το ΠΕΠ ήταν σχεδόν τριπλάσιοι σε σχέση με τους αντίστοιχους μέσω ΕΠΑνΕΚ.

Στο σύνολο, δεν προκύπτει θέμα εσωτερικού ανταγωνισμού στα ΕΠ6, ΕΠ11 και ΕΠ12.

Αξιολογικό Ερώτημα **Γ2. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν μέσω των ΠΕΠ επικαλυπτόταν με αντίστοιχα που ενεργοποιήθηκαν εκτός των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ);**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Με επιφύλαξη τριών καθεστώτων του Αναπτυξιακού Νόμου και του SME Instrument, δε φαίνεται να υπάρχει επικάλυψη μεταξύ των εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ με αντίστοιχα εκτός των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα που να μπορούν να οδηγήσουν σε αξιολογικά συμπεράσματα.

Τεκμηρίωση Στη συζήτηση με στελέχη της ΕΥΔ ΕΠ Ηπείρου αναφέρθηκε ότι η αρχική στόχευση σε επίπεδο περιφέρειας ήταν να δημιουργηθεί ένα πλήρες σχέδιο Ε&Τ με πολλές πηγές χρηματοδότησης, όμως λόγω πίεσης χρόνου και έλλειψης ενημέρωσης και στοιχείων αυτό δεν προχώρησε. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα ώστε να μπορέσει να γίνει αξιολόγηση αν και κατά πόσο λειτούργησαν εργαλεία πολιτικής εκτός ΕΔΕΤ. Στην έκθεση παρακολούθησης ΠΣΕΕ για το 2018 (σελ. 12) σημειώνεται παρόλα αυτά ότι:

- Στον Αναπτυξιακό Νόμο 3908/2011 εντάχθηκαν 40 πράξεις δημόσιας δαπάνης 18.464.650€.
- Στον Αναπτυξιακό Νόμο 4399/2016 (κύκλος Γενική Επιχειρηματικότητα, Μηχανολογικός Εξοπλισμός, Μικρομεσαίες) εντάχθηκαν 21 πράξεις δημόσιας δαπάνης 10.661.236€.
- Για το Horizon 2020 οι συμμετοχές στην Περιφέρεια Ηπείρου ανήλθαν σε 54 με τις συμβάσεις να ανέρχονται σε 53. Οι μοναδικοί συμμετέχοντες ανέρχονται σε 8 εκ των οποίων 6 ΜΜΕ. Η συμμετοχή της ΕΕ ανέρχεται σε 15.003.010€, εκ των οποίων 2.502.883€ αφορά τις ΜΜΕ.
- Στην Περιφέρεια εγκρίθηκαν 9 έργα συνολικού προϋπολογισμού 2.113.057,11€ στα πλαίσια του Interreg και αφορούν την αγροδιατροφή, τον τουρισμό και τις ΤΠΕ. Οι πράξεις αυτές αφορούν τα ΕΠ α)IPA CBC GREECE - ALBANIA 2014-2020 (STRATEGIC), β)IPA CBC GREECE - ALBANIA 2014-2020 (ORDINARY), γ)INTERREG CBC GREECE - ITALY 2014 - 2020 (ORDINARY), δ)INTERREG EUROPE και ε)INTERREG V-B ADRIATIC IONIAN programme 2014 – 2020.

Θα μπορούσε να γίνει αντιστοίχιση στοχεύσεων σε κάποια από τα ενεργοποιημένα εργαλεία πολιτικής όμως η έλλειψη στοιχείων δεν επιτρέπει να γίνει εκτίμηση της επίπτωσής τους.

Συνάφεια

Αξιολογικό Ερώτημα **Δ1. Σε ποιο βαθμό τα εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από τα ΠΕΠ κάλυπταν τις διαπιστωμένες ανάγκες που αναφέρονται στις ΠΣΕΕ;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Ενεργοποιήθηκαν 6 από τα προβλεπόμενα 9 εργαλεία πολιτικής (67%) στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ, επίδοση που θεωρείται πολύ καλή. Στη συζήτηση με στελέχη της ΕΥΔ ΕΠ Ηπείρου αναφέρθηκε ότι είναι πολύ ικανοποιημένοι καθώς σχεδόν όλες οι στοχεύσεις που αναφέρθηκαν στο Σχέδιο Δράσης της ΠΣΕΕ έχουν καλυφθεί.

Τεκμηρίωση Ο βαθμός κάλυψης των διαπιστωμένων αναγκών των φορέων κρίνεται ικανοποιητικός με το μόνο πεδίο δραστηριοποίησης που δεν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον να είναι ο τομέας της Δημιουργικής Βιομηχανίας που αποτελεί μέρος των κλάδων της βιομηχανίας της εμπειρίας μαζί με τον τουρισμό και τον πολιτισμό. Στο σχεδιασμό υπήρχε η πρόβλεψη στον ΘΣ2 να ενεργοποιηθεί πρόσκληση που να αφορά ενίσχυση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ΤΠΕ (RIS3) συμπληρωματικά της πρόσκλησης για την ενσωμάτωση ΤΠΕ γενικά στις ΜΜΕ. Λόγω της μετακίνησης πόρων από το σύνολο των ΘΣ για την χρηματοδότηση των μέτρων ενίσχυσης λόγω Covid-19, η συγκεκριμένη πρόσκληση δεν ενεργοποιήθηκε.

Αξιολογικό Ερώτημα **Δ2. Σε ποιο βαθμό οι επενδύσεις των ΠΕΠ μέσω των ΘΣ1,2,3 και 8 τροφοδότησαν δράσεις που υποστήριζαν τις ΠΣΕΕ;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα Εξαιρώντας τον ΘΣ3, οι υπόλοιπες δράσεις που εξυπηρετούν τους στόχους της έξυπνης εξειδίκευσης παρουσιάζουν εξαιρετικά υψηλές τιμές στην αναλογία χρηματοδότησης προς το σύνολο των δράσεων στους αντίστοιχους ΘΣ.

Τεκμηρίωση Υπολογίστηκε η αναλογία ενταγμένων έργων σχετικών με την ΠΣΕΕ ως προς το σύνολο των έργων στους ΘΣ 1, 2, 3 & 8 και η αναλογία της δημόσιας δαπάνης με τον ίδιο τρόπο, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι δράσεις στήριξης επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19.

Η συνολική αναλογία έργων προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ προς το σύνολο των ενταγμένων είναι 92,62% και η αντίστοιχη της δημόσιας δαπάνης ανέρχεται σε 44,27%, με την παρακάτω ανάλυση:

Θεματικός Στόχος	Δ2.1.1	Δ2.1.2
ΘΣ1	98%	100%
ΘΣ2	97%	68%
ΘΣ3 (εκτός Covid)	51%	41%
ΘΣ8	100%	100%

Εάν συνυπολογιστούν όμως και οι δράσεις υποστήριξης των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας τότε οι τιμές μειώνονται αισθητά (Δείκτης Δ.2.1.1=20,15% και Δ.2.1.2=36%).

Προστιθέμενη Αξία

Αξιολογικό Ερώτημα **Ε1. Σε ποιο βαθμό θα είχαν επιτευχθεί οι στόχοι των ΠΣΕΕ χωρίς την υποστήριξη των ΠΕΠ;**

Επίδοση

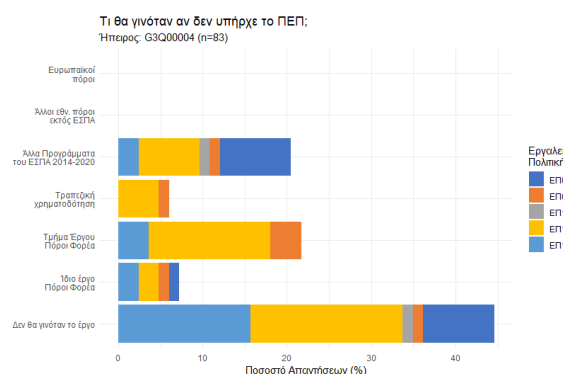
- Βασικά ευρήματα** Για τα 3 από τα συνολικά 5 εργαλεία πολιτικής που εφαρμόστηκαν από το ΠΕΠ Ηπείρου υπήρχαν αντίστοιχες προσκλήσεις από τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα.
- Τεκμηρίωση** Για την εκτίμηση της προστιθέμενης αξίας των εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ Ηπείρου υπολογίστηκε ο λόγος της έντασης ενίσχυσης των ενταγμένων έργων στο ΠΕΠ σε σχέση με τα ενταγμένα από ομοειδείς προσκλήσεις, αξιοποιώντας δεδομένα από το ΟΠΣ για έργα κρατικών ενισχύσεων. Τα αποτελέσματα έχουν ως εξής:
- 1) ΕΠ6: Σύμφωνα με τα δεδομένα του ΠΣΚΕ για το «Ερευνώ - Δημιουργώ – Καινοτομώ» Α & Β κύκλο, στις παρεμβάσεις Ι υπήρχαν 19 ενταγμένα έργα με προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης €2,4εκατ.
 - 2) ΕΠ11: Στο πλαίσιο της πρόσκλησης «ΕΠΙΧΕΙΡΟΥΜΕ ΕΞΩ - Υποστήριξη Διεθνούς Προβολής ΜΜΕ με Εξωστρεφή Προσανατολισμό» εντάχθηκαν 13 έργα με συνολικό ύψος δημόσιας δαπάνης 633.000 €.
 - 3) ΕΠ12: Στο πλαίσιο των προσκλήσεων «Ψηφιακό Βήμα» και «Ψηφιακό Άλμα» υπήρχαν 206 ενταγμένα έργα με συνολικό ύψος δημόσιας δαπάνης €3,17εκατ.

Ο δεύτερος παράγοντας που εξετάστηκε ήταν το ποσοστό των δικαιούχων που ενισχύθηκε από τις προσκλήσεις του ΠΕΠ σε σχέση με το σύνολο των δικαιούχων (μοναδικά ΑΦΜ) και από τις δύο πηγές χρηματοδότησης (ΠΕΠ και τομεακά) για ομοειδείς προσκλήσεις. Με βάση δεδομένα του ΟΠΣ, για το ΕΠ6, ΕΠ11 και ΕΠ12 υπήρξαν 743 δικαιούχοι μέσω του ΠΕΠ και αντίστοιχα 240 μέσω ΕΠΑΝΕΚ.

Λαμβάνοντας υπόψη τους κοινούς ωφελομένους από ΠΕΠ και ΕΠΑΝΕΚ, ο υπολογισμός των δεικτών προκύπτει ως εξής:

ΕΠ	ΠΕΠ	Τομεακά	Ε2.1.1	Δικαιούχοι ΠΕΠ	Δικαιούχοι τομεακά	Ε2.1.2
ΕΠ6	11.706.453	2.805.611,56	80,7%	70	16	81,4%
ΕΠ11	116.700	633.000,00	15,6%	2	13	13,3%
ΕΠ12	7.260.433	3.176.551,00	69,6%	671	208	76,3%
Σύνολο	19.083.586	6.615.162,56	74,3%	743	237	75,8%

Η έρευνα πεδίου, όσον αφορά και τα πέντε ενεργοποιημένα εργαλεία πολιτικής (βλ. επισυναπτόμενο γράφημα), οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μια σημαντική μερίδα των ωφελομένων υποστηρίζει ότι αν δεν υπήρχε χρηματοδότηση από το ΠΕΠ δε θα υλοποιούνταν το έργο. Συγκεκριμένα σε ποσοστό 46% για το ΕΠ6, 14% για το ΕΠ8, 50% για το ΕΠ11, 38% για το ΕΠ12 και 65% για το ΕΠ15. Ένα μικρότερο ποσοστό των ωφελομένων θα επέλεγε κάποιο άλλο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020 για τη χρηματοδότηση του έργου ενώ για τα ΕΠ8, ΕΠ12 και ΕΠ15 υπήρχε η δυνατότητα μέρος του έργου να καλυφθεί με ιδίους πόρους.

Επιπτώσεις

Αξιολογικό Ερώτημα **ΣΤ1. Σε ποιο βαθμό οδήγησαν οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ στα αναμενόμενα άμεσα και μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου αφορούν τα ΕΠ6, ΕΠ8 και ΕΠ11. Τα αναμενόμενα άμεσα αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί σε ποσοστό 87% (ΕΠ6), 86% (ΕΠ8) και 83% (ΕΠ11) των έγκυρων απαντήσεων, ενώ αντίστοιχα τα μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί ή αναμένεται να επιτευχθούν σε ποσοστό 80% (ΕΠ6) και 100% (ΕΠ8 και ΕΠ11) των έγκυρων απαντήσεων.

Τεκμηρίωση

Η έρευνα πεδίου απευθύνθηκε σε 128 ωφελούμενους, 56 για το ΕΠ6, 70 για το ΕΠ8 και 2 για το ΕΠ11. Απάντησαν 15 ωφελούμενοι για το ΕΠ6, 7 για το ΕΠ8 και 2 για το ΕΠ11, το δείγμα θεωρείται επαρκές.

Ως έγκυρες απαντήσεις θεωρούνται εκείνες που δεν έχουν χαρακτηριστεί ως «Μη εφαρμόσιμο» για κάθε υποερώτημα.

Ο βαθμός επίτευξης κάθε άμεσου αποτελέσματος για το ΕΠ6 κυμαίνεται μεταξύ 60% και 100%, ενώ σε πάνω από τις μισές ο βαθμός επίτευξης είναι 100%. Για το ΕΠ8, ο βαθμός επίτευξης κάθε άμεσου αποτελέσματος κυμαίνεται μεταξύ 50% και 100%, με το 87% επι του συνόλου των απαντήσεων να καταγράφει βαθμό επίτευξης άνω του 61%. Στο ΕΠ11 ο βαθμός επίτευξης κάθε άμεσου αποτελέσματος κυμάνθηκε μεταξύ 0% και 100%, με το 1/3 των απαντήσεων να αφορά ουσιαστικά μηδενική επίτευξη (PI11Q02, PI11Q08, PI11Q11, PI11Q14).

Ο βαθμός πραγματοποιημένης και μελλοντικής επίτευξης των μεσοπρόθεσμων αποτελεσμάτων και για τα τρία εργαλεία πολιτικής κυμαίνεται από 0% μέχρι 100%, και για τα ΕΠ8 και ΕΠ11 είναι σε κάθε υποερώτημα 100%.

Ο δείκτης **ΣΤ.1.1.1** υπολογίστηκε για το **ΕΠ6 σε 87%, για το ΕΠ8 σε 86%** και για το **ΕΠ11 σε 83%**.

Ο δείκτης **ΣΤ.1.1.2** υπολογίστηκε για το **ΕΠ6 σε 80%, για το ΕΠ8 σε 100 %** και για το **ΕΠ11 σε 100%**.

Ως προς τα ποιοτικά στοιχεία που αφορούν στην εφαρμογή του ΕΠ8, στην Περιφέρεια Ηπείρου, τα δύο υποερωτήματα που σχετίζονται με άμεσα αποτελέσματα και θεωρήθηκαν πιο συχνά ως μη εφαρμόσιμα είναι με φθίνουσα σειρά τα:

- Βελτίωση της ανταλλαγής γνώσεων με άλλες επιχειρήσεις ή πανεπιστήμια (PI8Q16).
- Εφαρμογή νέου επιχειρηματικού μοντέλου (PI8Q20).

Αντίστοιχα για το ΕΠ11, τα τρία υποερωτήματα που σχετίζονται με άμεσα αποτελέσματα και θεωρήθηκαν πιο συχνά ως μη εφαρμόσιμα είναι με φθίνουσα σειρά τα:

- Εξασφάλιση των απαραίτητων πιστοποιήσεων για τα προϊόντα που εξάγει (PI11Q14).
- Εξαγωγή για πρώτη φορά αγαθών ή υπηρεσιών (PI11Q02).
- Συμμετοχή σε περισσότερες εμπορικές αποστολές απ' ότι στο παρελθόν (PI11Q11).

Για τα μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα σημειώθηκε ένας αριθμός αποτελεσμάτων που χαρακτηρίστηκαν ως μη εφαρμόσιμα και στα τρία εργαλεία πολιτικής. Για το ΕΠ6 αυτά που εμφανίστηκαν με τη μεγαλύτερη συχνότητα ήταν τα:

- Τα λειτουργικά έξοδα του φορέα μειώθηκαν λόγω της εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων του έργου (PI6Q23).
- Ο Φορέας εξασφάλισε χρηματοδότηση για την περαιτέρω βελτίωση των αποτελεσμάτων του έργου (PI6Q18).
- Τα αποτελέσματα του έργου οδήγησαν σε αίτημα για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας από τον Φορέα (PI6Q15).

Για το ΕΠ8 τα δύο που αναφέρθηκαν με τη μεγαλύτερη συχνότητα:

- Αύξηση της αξίας των εξαγωγών (PI8Q28).
- Αύξηση του αριθμού των εργαζομένων (PI8Q26).

Για το ΕΠ11 τα 2 από τα 3 χαρακτηρίστηκαν ως μη εφαρμόσιμα που αφορούσαν:

- Το στελεχιακό του δυναμικό του Φορέα διαθέτει βελτιωμένες ικανότητες και δεξιότητες για το εξαγωγικό εμπόριο (PI11Q15).
- Δυνατότητα πρόβλεψης και αποτελεσματικής αντιμετώπισης απρόβλεπτων γεγονότων στις αγορές του εξωτερικού (PI11Q17).

Αξιολογικό Ερώτημα **ΣΤ2. Σε ποιο βαθμό αναμένεται να οδηγήσουν οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ σε διατηρήσιμες επιπτώσεις;**

Επίδοση

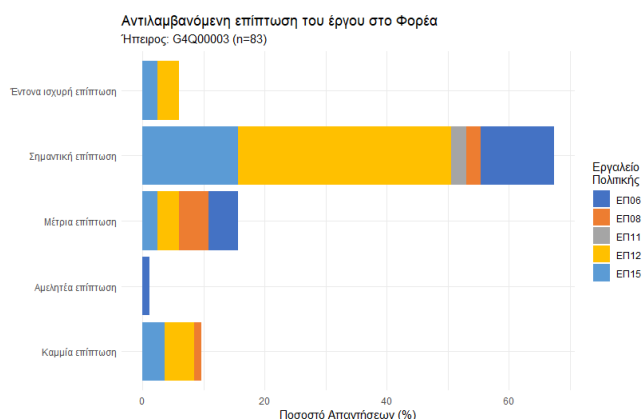

Βασικά ευρήματα

Το παρόν αξιολογικό ερώτημα θα απαντηθεί μέσω focus group σε επόμενη φάση του έργου αφού ληφθούν υπόψη τα ευρήματα του ΣΤ1 ανά εργαλείο πολιτικής στο σύνολο της χώρας.

Τεκμηρίωση

Το μοναδικό μέχρι στιγμής εύρημα που θα πρέπει να εκτιμηθεί σε επόμενη φάση του έργου είναι ότι, βάσει της έρευνας πεδίου, οι ίδιοι οι ωφελούμενοι σε 3 από τις 4 περιπτώσεις θεωρούν ότι το έργο δημιούργησε σημαντικές επιπτώσεις για το φορέα τους, και σε 1 περίπτωση έντονα ισχυρή επίπτωση. Η τεκμηρίωση των απαντήσεων αυτών στηρίζεται στη συμβολή τεχνογνωσίας, εξοπλισμού, προσωπικού στην έρευνα και την εκτιμώμενη αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.

Αξιολογικό Ερώτημα **ΣΤ3. Σε ποιο βαθμό οι δράσεις έξυπνης εξειδίκευσης που ενισχύθηκαν από τα ΠΕΠ ήταν συμβατές με τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας;**

Επίδοση

Βασικά ευρήματα

Η κατανομή της δημόσιας δαπάνης για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ στις τέσσερις περιφερειακές ενότητες της Ηπείρου φαίνεται να είναι σχετικά καλά συσχετισμένη τόσο με τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας όσο και με την πληθυσμιακή κατανομή. Ο δείκτης Gini για την κατανομή της δημόσιας δαπάνης στις Π.Ε. έχει τιμή 0,44 και μειώνεται σε 0,19 λαμβάνοντας υπόψη τη διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας και σε 0,18 λαμβάνοντας υπόψη την πληθυσμιακή κατανομή. Η καλή αυτή επίδοση μπορεί να ερμηνευτεί ίσως από το γεγονός ότι το ΕΠ8, που είχε τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα, και απευθύνεται σε μεγάλο εύρος των επιχειρήσεων της Περιφέρειας, σε κλάδους που θεωρούνται σχετικοί με την ΠΣΕΕ.

Τεκμηρίωση

Βλέπε ενότητα «

Συγκεντρωτικά» στο πρώτο μέρος της παρούσας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αποτελεσματικότητα: Το ΠΕΠ Ηπείρου παρουσίασε μια σχετικά υψηλή ενεργοποίηση πράξεων ΠΣΕΕ με ικανοποιητικό αριθμό εργαλείων Πολιτικής. Η ΔΕΑ εφαρμόστηκε με επιτυχία στην Ήπειρο καλύπτοντας το σύνολο των τομέων προτεραιότητας που είχαν αναγνωριστεί. Εν μέρει η ΔΕΑ επηρέασε και το περιεχόμενο – στόχευση κάποιων προσκλήσεων καθώς πραγματοποιήθηκαν κάποιες συζητήσεις πάνω σε προσχέδια προσκλήσεων πριν την τελική τους διαμόρφωση.

Στο ΠΕΠ, έχουν τεθεί δείκτες και στόχοι αποτελεσμάτων για το σύνολο των 8 ειδικών στόχων που σχετίζονται με τη RIS3. Απ' αυτούς, 4 υπερκαλύπτονται, 2 υπολείπονται της τιμής-στόχου και για τους δείκτες του ΘΣ 8, ο ένας δεν καταγράφει τιμές επίτευξης ακόμα και ο άλλος δεν καταγράφει δραστηριότητα. Η συνεισφορά των δράσεων του ΠΕΠ στους δείκτες όπου καταγράφεται υπεραπόδοση είναι αμελητέα, με δεδομένο ότι σε κάποιες από τις επενδυτικές προτεραιότητες δεν έχουν ενταχθεί δράσεις που να δημιουργούν αποτελέσματα μέχρι το τέλος του 2023.

Με τα έργα που έχουν αντιστοιχιστεί με τα πέντε εργαλεία πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν στην Ήπειρο έχουν συσχετιστεί έντεκα δείκτες εκροών. Από αυτούς, οι έξι έχουν επιτευχθεί πλήρως, ένας δεν μπορεί να εφαρμοστεί, και τέσσερις εμφανίζουν ποσοστά επίτευξης που κυμαίνονται από 55% ως 86% και αναμένεται να επιτευχθούν με την ολοκλήρωση των έργων. Ο αριθμός των μοναδικών ωφελομένων είναι 999, και χαρακτηρίζεται ως μέτριος. Επισημαίνεται ότι η ενεργοποίηση του ΕΠ 2, που αφορά Ενίσχυση Υποδομών για Έρευνα είναι ύστερη, δεν έχει πραγματοποιήσει πληρωμές και αφορά μόνο το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο.

Οι κύριοι παράγοντες που επηρέασαν τη συνολική αποτελεσματικότητα ήταν οι παρακάτω:

- Ιδιαίτερα στην αρχή του προγράμματος, διοικητικοί φραγμοί και έλλειψη κατάλληλων συστημάτων για τη διαχείριση των έργων καθώς δεν υπήρχε πρότερη εμπειρία, δυσχέρειες στην εφαρμογή του ΠΣΚΕ, ζητήματα ορισμού Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης.
- Πολυπλοκότητα διαδικασιών υποβολής, αξιολόγησης και διαχείρισης έργων κρατικών ενισχύσεων. Για παράδειγμα εφαρμόστηκε αρχικά ζητούνταν λεπτομερώς τα δικαιολογητικά από όλους όσους κατέθεταν πρόταση χρηματοδότησης σε πολλαπλά αντίγραφα με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μεγάλη πίεση στο Πρωτοδικείο, κάτι που στη συνέχεια οργανώθηκε διαφορετικά.
- Αλλαγή στην κατανομή πόρων, την προβλεπόμενη ενεργοποίηση δράσεων αλλά και πίεσης στους χρόνους λόγω των δυσμενών συνθηκών από τους περιορισμούς λειτουργίας λόγω της πανδημίας COVID-19.
- Η οικονομική κρίση που ακολούθησε δημιούργησε και πρόβλημα ρευστότητας ενώ η ενεργειακή κρίση επηρέασε επίσης τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας.

Αποδοτικότητα: Περίπου το 1/3 των πόρων που κατανεμήθηκαν σε δράσεις σχετικές με την ΠΣΕΕ αφορούσε ερευνητικές δραστηριότητες σε επιχειρήσεις. Η τιμή αυτή είναι ιδιαίτερα υψηλή τόσο ως ποσοστό, όσο και ως απόλυτο μέγεθος. Ακόμα δύο εργαλεία πολιτικής εμφανίζουν υψηλή αποδοτικότητα, το ΕΠ12 και το ΕΠ15. Ιδιαίτερα το τελευταίο αποτελεί μια μοναδική περίπτωση εξειδίκευσης για την ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων από Περιφερειακό Πρόγραμμα. Αντίθετα η αποδοτικότητα είναι περιορισμένη σε εργαλεία που ενεργοποιήθηκαν καθυστερημένα (για παράδειγμα ΕΠ2).

Συνοχή. Ως προς τη χρονική διάσταση, επικαλύψεις μεταξύ ομοειδών εργαλείων πολιτικής που ενεργοποιήθηκαν από το ΠΕΠ και το ΕΠΑνΕΚ οι επικαλύψεις είναι μικρές. Με δεδομένο ότι οι χρηματοδοτικοί στόχοι των εντάξεων καλύφθηκαν δεν προκύπτει ζήτημα συνοχής.

Συνάφεια. Ενεργοποιήθηκαν 6 από τα προβλεπόμενα 9 εργαλεία πολιτικής (67%) στην πρώτη έκδοση του ΠΕΠ, επίδοση που θεωρείται πολύ καλή. Η συνολική αναλογία έργων προς υποστήριξη της ΠΣΕΕ προς το σύνολο των ενταγμένων είναι 92,62% και αντίστοιχα η δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 44,27%. Το

αποτέλεσμα κρίνεται ως αρκετά ικανοποιητικό όσον αφορά στην κάλυψη των διαπιστωμένων αναγκών που αναφέρονται στη RIS3

Προστιθέμενη αξία. Για τα 3 από τα συνολικά 5 εργαλεία πολιτικής που εφαρμόστηκαν από το ΠΕΠ Ηπείρου υπήρχαν αντίστοιχες προσκλήσεις από τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα. Με βάση δεδομένα του ΟΠΣ, για το ΕΠ6, ΕΠ11 και ΕΠ12 υπήρξαν 743 δικαιούχοι μέσω του ΠΕΠ και αντίστοιχα 240 μέσω ΕΠΑΝΕΚ. Η έρευνα πεδίου καταγράφει ότι μια σημαντική μερίδα των ωφελομένων υποστηρίζει ότι αν δεν υπήρχε χρηματοδότηση από το ΠΕΠ δε θα υλοποιούνταν το έργο. Εναλλακτικά, ένα μικρότερο ποσοστό των ωφελομένων θα επέλεγε κάποιο άλλο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2014-2020 για τη χρηματοδότηση του έργου ενώ για τα ΕΠ8, ΕΠ12 και ΕΠ15 υπήρχε η δυνατότητα μέρος του έργου να καλυφθεί με ιδίους πόρους.

Βαθμός επίτευξης άμεσων και μεσοπρόθεσμων αποτελεσμάτων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας πεδίου, τα αναμενόμενα άμεσα αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί σε ποσοστό 87% (ΕΠ6), 86% (ΕΠ8) και 83% (ΕΠ11) των έγκυρων απαντήσεων, ενώ αντίστοιχα τα μεσοπρόθεσμα αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί ή αναμένεται να επιτευχθούν σε ποσοστό 80% (ΕΠ6) και 100% (ΕΠ8 και ΕΠ11) των έγκυρων απαντήσεων.

Χωρική κατανομή σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων. Σε απόλυτες τιμές παρατηρείται συγκέντρωση πόρων στην ΠΕ Ιωαννίνων, η οποία αιτιολογείται τόσο από τον αριθμό των επιχειρήσεων, όσο και από την συγκέντρωση των ερευνητικών υποδομών και φορέων. Παρόλα αυτά σε σχέση με τα πληθυσμιακά και οικονομικά μεγέθη κατανομή της δημόσιας δαπάνης για δράσεις υποστήριξης της ΠΣΕΕ στις τέσσερις περιφερειακές ενότητες της Ηπείρου φαίνεται να είναι σχετικά καλά συσχετισμένη τόσο με τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας όσο και με την πληθυσμιακή κατανομή. Ο δείκτης Gini για την κατανομή της δημόσιας δαπάνης στις Π.Ε. έχει τιμή 0,44 και μειώνεται σε 0,19 λαμβάνοντας υπόψη τη διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας και σε 0,18 λαμβάνοντας υπόψη την πληθυσμιακή κατανομή. Η καλή αυτή επίδοση μπορεί να ερμηνευτεί ίσως από το γεγονός ότι το ΕΠ8, που είχε τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα, και απευθύνεται σε μεγάλο εύρος των επιχειρήσεων της Περιφέρειας, σε κλάδους που θεωρούνται σχετικοί με την ΠΣΕΕ.

Συνεντεύξεις

Ημερομηνία

Στελέχη ΕΥΔ ΕΠ Ηπείρου

06/11/2023 10:00-11:30 Μπαλτογιάννης Νικόλαος (Αναπληρωτής Προϊστάμενος ΕΥΔ)

Βιβλιογραφία

REMACO Management Consultants. (2021). 2η Αξιολόγηση Εφαρμογής του ΕΠ Περιφέρειας Ηπείρου 2014-2020, 3ο Παραδοτέο, 2η έκδοση.

Φορέας Παρακολούθησης Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης Περιφέρειας Ηπείρου. (2018). Έκθεση Παρακολούθησης Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Περιφέρειας Ηπείρου έτους 2018.